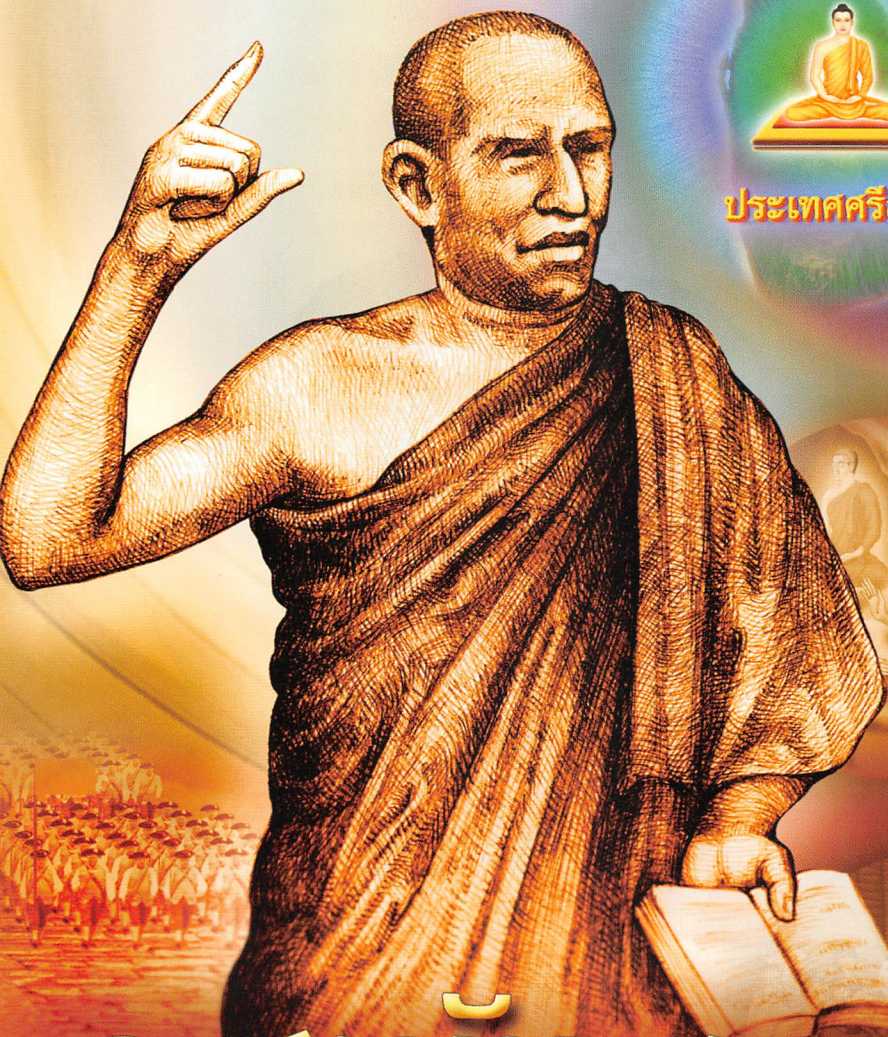

มหาเถร

ประเทศศรีลังกา

คุณาขันชเถระ

ผู้ทอบทุพระพุทธรูปในศรีลังกา

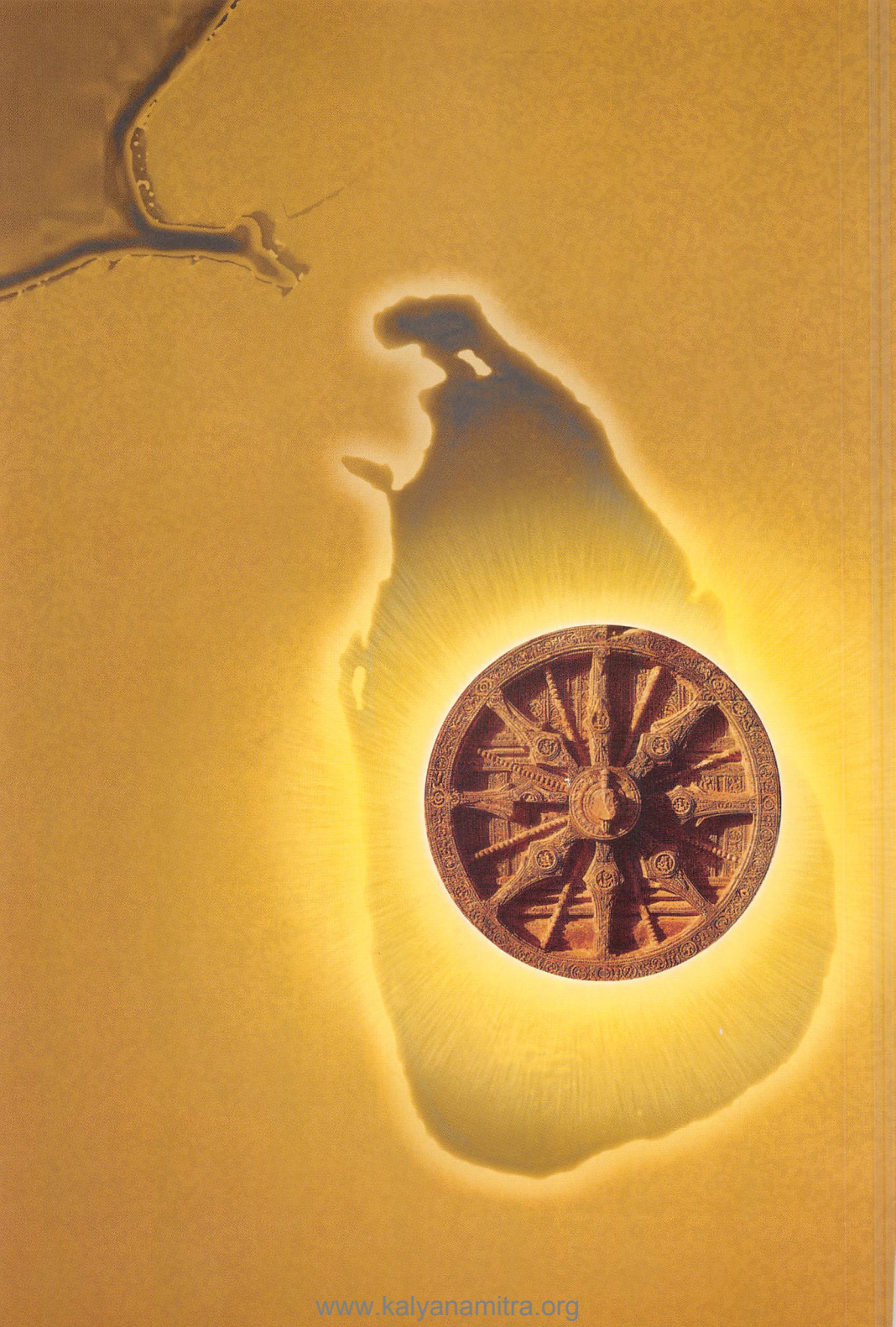

ภาค

๑

คุณาขันชเถระ

ผู้ทอบทูพระพุทธรูปสำริดในศรีลังกา

เกาะศรีลังกา ครึ่งหนึ่ง พระพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองต่อเนื่องมาเป็นเวลายาวนาน จนกระทั่งถึงยุคล่าอาณานิคม^๑ ประมาณปี พ.ศ. ๒๐๔๘ ถึง พ.ศ. ๒๔๙๑ ศรีลังกาถูกชาติตะวันตกหลายชาติ เช่น ฮอลันดา โปรตุเกส และอังกฤษ ผลัดเปลี่ยนกันเข้ามารุกราน ช่วงชิงทรัพยากรเป็นเวลารวมกัน ๔๐๐ กว่าปี

นอกจากศรีลังกาจะเสียเอกราชทางการเมือง การปกครองแล้ว ผู้ครอบครองใหม่ก็ยังมุ่งจะทำลายล้างพระพุทธศาสนา ให้หมดไปจากผืนแผ่นดินของเกาะแห่งนี้

^๑ เนื้อความเชิงประวัติศาสตร์ เก็บความจาก เสรี วุฒิธรรมวงศ์, ศักดิ์ประลองปัญญาพุทธ-คริสต์, (๒๕๔๓), หน้า ๑-๔๓.

พระพุทธศาสนาในศรีลังกาจึงตกอยู่ในยุคมืด ชาวพุทธถูกกดขี่ข่มเหง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม รวากับว่าถูกต้อนจนเกือบจะตกละเล ชาวพุทธรู้สึกสิ้นหวัง ท้อแท้ไปทุกหย่อมหญ้า

ตัวอย่างการกดขี่ข่มเหง เช่น รัฐบาลสั่งห้ามชาวพุทธประชุมกันประกอบพิธีกรรมทางศาสนาโดยเด็ดขาด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาถูกยกเลิก เช่น วันวิสาขบูชา ไม่ให้เป็นวันหยุดอีกต่อไป แล้วประกาศวันหยุดจากศาสนาของผู้ที่ครอบครองใหม่แทน และรัฐก็สนับสนุนให้มีการเฉลิมฉลองของศาสนาอื่นกันอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ตำแหน่งชั้นสูงในวงการราชการ ก็ถูกสงวนไว้ให้ศาสนิกของผู้ที่เข้ามาครอบครองใหม่เท่านั้น สำหรับชาวพุทธ หากใครไม่ยอมเปลี่ยนศาสนา ก็จะได้รับตำแหน่งชั้นล่าง ๆ มีวัดร้างเพิ่มขึ้นที่ดินและทรัพย์สินของวัดร้างถูกยึดไปเป็นของรัฐ หรือของศาสนาอื่น

ส่วนพระภิกษุ จะถูกวัยรุ่นศาสนาอื่นแสดงอาการดูหมิ่น ล้อเลียนในที่สาธารณะ ศาสนิกอื่นเขียนหนังสือบทความ ลงตีพิมพ์โจมตีพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเต็มที่

แต่กรุงศรีลังกายังไม่สิ้นคนดี ในวันที่ ๙
กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๓๖๖ คือ เมื่อประมาณ ๑๘๐
ปีที่ผ่านมา เด็กชายคนหนึ่ง ได้ถือกำเนิดขึ้น
ในครอบครัวของชาวสิงหล แต่เนื่องจากขณะนั้น
ศรีลังกาอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ
เขาจึงได้ชื่อเป็น ภาษาฝรั่งว่า **ไมเคิล**

ในวัยเด็ก หนูน้อยไมเคิล มีนิสัยที่ดี คือ เป็นผู้ใฝ่รู้
ใฝ่ศึกษา กล้าแสดงความคิดเห็น มีความทรงจำเป็นเยี่ยม
และเปี่ยมไปด้วยวาทศิลป์ ไหวพริบ และปฏิภาณ

เมื่อหนูน้อยไมเคิลอายุได้ ๑๒ ปี ก็ได้พบการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิต เขาได้ไปเที่ยวงานวัดบนภูเขาแห่งหนึ่งที่วัดกุมารมหารวิหาร ซึ่งอยู่บนเกาะโตตันดูวะ เขตอำเภอกอลล์ ได้ช่วยงานวัดเป็นอาสาสมัครอยู่ในงานบุญ จึงรู้สึกอึดอัด เบิกบานอยู่ในเขตบุญสถานแห่งนี้เป็นอย่างมาก แล้วก็ได้ตัดสินใจขอบวชเป็นสามเณรที่วัดนั้น และได้รับนามว่า **คุณานันทะ** ซึ่งเป็นชื่อที่ชาวศรีลังการู้จักกันดี ท่านเป็นบุคคลสำคัญท่านหนึ่งในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนามาถึงทุกวันนี้

ในวันบรรพชาของสามเณรคุณานันทะ ท่านได้เทศน์โปรดญาติโยมในทันที คือ บวชวันนั้น ก็เทศน์วันนั้นเลย การเทศน์กัณฑ์แรกในชีวิตของท่าน มีผู้ฟังเป็นพัน ๆ คน เนื้อหาการเทศนากล่าวถึงพระพุทธประวัติ เทศน์เป็นเวลา นานถึง ๓ ยาม (ยามหนึ่ง มี ๔ ชั่วโมง ๓ ยาม รวมเท่ากับ ๑๒ ชั่วโมง) โดยที่ผู้ฟังไม่รู้สึกรออยากกลับบ้านเลย ทั้งที่เป็น การเทศน์ได้รู้ ผู้คนก็รำลึกถึงความสามารถ และความสง่า งามของสามเณรไปทั่วประเทศ

แต่ทว่า สามเณรน้อยวัย ๑๒ ขวบ หลังจากบรรพชา แล้ว หาได้หลงใหลในคำสรรเสริญเยินยอแต่อย่างใด เป็นที่ น่าแปลกกว่า แม้สามเณรฯ เป็นเด็กวัยวิ่งเล่นก็ตาม ท่านกลับ มีคุณสมบัติพิเศษหลายประการด้วยกัน คือ

รักการฝึกฝน อบรม และปรับปรุงตนเองเป็นอย่างมาก ฝึกแสดงธรรมอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดความเชี่ยวชาญยิ่งขึ้นไป ทั้งสอนตนเองได้ว่า จะต้องรับภาระงานพระพุทธศาสนา อันยิ่งใหญ่ อีกทั้งได้พัฒนาพื้นฐานทางด้านวิชาการศาสนา เพื่อเตรียมรับมือกับภารกิจที่สำคัญและท้าทายยิ่งในอนาคต

เมื่อสามเณรคุณานันทะอายุได้ ๒๑ ปี ท่านได้ อุปสมบทที่วัดที่ปทุมตาราม ในเมืองโคลัมโบ ซึ่งเป็นศูนย์

กลางในการเผยแผ่ของศาสนานั้น พระภิกษุคุณานันทะ มีบุคลิกที่ไม่เหมือนกับชาวพุทธทั่วไป ชาวพุทธทั่วไปนั้น เมื่อถูกรุกรานอย่างไม่เป็นธรรมจากศาสนาอื่น ส่วนใหญ่มักจะอยู่หนึ่งเฉย พร้อมใจกันวางอุเบกขา ไม่กล้าเผชิญหน้าหรือโต้ตอบกันตรง ๆ กับฝ่ายที่มารุกราน ได้แต่แผ่เมตตาให้แก่ผู้มารุกรานแต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่ได้ปรับปรุงสิ่งใด ๆ ให้ดีขึ้น และพากันดูตาย ไม่กระตือรือร้นที่จะร่วมมือกันขจัดภัยพาลของพระพุทธศาสนา

ผลจากการที่ท่านเป็นสามเณรที่ดี รักการฝึกฝนตนเองอย่างยิ่งยวด รักและหวงแหนพระพุทธศาสนาตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุแล้ว ก็ทำให้ท่านคุณานันทะเป็นพระภิกษุที่ดี มีศิลาจารวัตรงดงาม น่าเลื่อมใส

ต่อไปนี้เป็นเรื่องราวสำคัญที่เปลี่ยนแปลงชีวิตของชาวพุทธในศรีลังกา และเป็นประวัติศาสตร์ของพระพุทธศาสนา เนื่องจากสถานการณ์ขณะนั้น ศาสนาอื่นที่เข้ามารอบครองศรีลังกา ได้ข่มเหงพุทธศาสนิกชนอย่างต่อเนื่องจนใคร ๆ ต่างสรุปว่า อีกไม่นานพระพุทธศาสนาคงจะต้องหมดไปจากเกาะศรีลังกา แม้แต่นักเขียนชื่อดังสมัยนั้น คือ เจมส์ เดอ อัลวิส ได้บันทึกไว้ในปี พ.ศ. ๒๓๙๓ ว่า พระพุทธ

ศาสนาจะต้องสูญสิ้นไปจากศรีลังกา ก่อนสิ้นยุคคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ นี้อย่างแน่นอน (ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๓)

ครั้นเมื่อท่านคุณานันทะได้ประกาศตนว่า จะกอบกู้และปกป้องพระพุทธศาสนา จากการรุกรานของศาสนาอื่น โดยใช้ปัญญาเป็นอาวุธ จึงทำให้เกิดการประลองปัญญาโต้วาทะกันขึ้นเป็นจำนวนถึง ๕ ครั้ง ในช่วงเวลา ๙ ปี ดังนี้

ครั้งที่ ๑ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๐๘ ผลที่เกิดขึ้น คือ ชาวพุทธที่เคยท้อแท้ หดหวั่น ต่างเริ่มมีความหวังในการกอบกู้พระพุทธศาสนาขึ้นมาบ้าง และมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ท่านคุณานันทะได้กระทำตลอดมา

ครั้งที่ ๒ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๐๘ ผลที่เกิดขึ้น คือ ผู้ฟังทั้ง ๒ ศาสนา มีจำนวนเพิ่มขึ้น เกิดความตื่นตัว และสนใจเข้าฟังการโต้วาทธรรมอย่างกว้างขวาง

ครั้งที่ ๓ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๐๙ ผลที่เกิดขึ้น คือ ศาสนาอื่นเข็ดขยาด ไม่กล้ามาโต้แย้งท่านคุณานันทะเป็นเวลานานถึง ๕ ปี การย่ำยีพระพุทธศาสนาในที่สาธารณะก็หมดไป แม้ว่าการโจมตีทั่วไปจะยังไม่หมดก็ตาม

ครั้งที่ ๔ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๔๑๔ ผลที่เกิดขึ้น คือ ผู้แทนศาสนาอื่น เชิดหลาบในการโต้ว่าทอรรณกลับไปปรับปรุงกระบวนทัพใหม่

ครั้งที่ ๕ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๑๖ เป็นการโต้ว่าทอรรณครั้งที่สำคัญและยิ่งใหญ่ที่สุด และมีผลกระทบต่อความเป็นความตายของศาสนาทั้งสองมากที่สุด เกิดจากการที่ศาสนาอื่นได้กล่าวจ้วงจาบ ย่ำยีพระพุทธรศาสนาท่านคุณานันท์จึงกล่าวเชิญมาโต้ว่าทอรรณกัน ณ เมืองปานะดุระ โดยแบ่งเวลาสนทนาเป็น ๒ วัน รวม ๔ รอบ ผลที่เกิดขึ้น คือ ฝ่ายศาสนาอื่นพ่ายแพ้ราบคาบ ไม่กล้ามาเผชิญหน้ากับท่านอีกต่อไป และยังมีผลต่อเนื่องที่ยิ่งใหญ่ คือ

๑. มีการตีพิมพ์ และแปลบทโต้ว่าทอรรณเป็นภาษาอังกฤษ โดยหนังสือพิมพ์รายวัน Times of Ceylon และภาษาอื่น ๆ อีกหลายภาษา

๒. ชาวอเมริกันคนหนึ่ง ชื่อ เฮนรี สตีล โอลcott (Henry Steel Olcott) ได้ไปอ่านพบเข้า และต่อมาได้มีบทบาทในการผลักดันการแก้กฎหมายต่าง ๆ เช่น ให้อังกฤษยกเลิกกฎหมาย ห้ามชาวพุทธประกอบพิธีกรรม

ในวันสำคัญทางศาสนาของตน ดังนั้น ชาวพุทธจึงกลับมาทำ
พิธีเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชาได้เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๒๘
หลังจากว่างเว้นมายาวนาน

๓. ศาสนิกอื่นที่มาร่วมฟังการโต้วาทีในครั้งนั้น บาง
คนถึงกับเสื่อมศรัทธาจากศาสนาของตน แล้วหันมานับถือ
พระพุทธศาสนาด้วยความสมัครใจ

๔. การข่มเหง เบียดเบียน ทำลายชาวพุทธก็หมดไป

เฮนรี สตีล โอลcott

ตลอดชีวิตของพระคุณานันทเถระ เป็นไปเพื่อความ
อยู่เป็นสุขของพุทธศาสนิกชนทั้งประเทศ ไม่ให้ตกอยู่ใน
อำนาจของความอยุติธรรมจากศาสนาอื่น จนถึงกับมีผู้เขียน
พรรณนาโวหารไว้เป็นภาษาสิงหลว่า

“ท่านคุณานันทะ ทำให้พวกศาสนาอื่นหวาดผวา
เหมือนนกย่องเบาเห็นพระจันทร์เต็มดวง ลอยเด่นขึ้นมา
ฉะนั้น”

หมายความว่า นกย่องเบา นั้นชอบความมืด ยิ่งมืด
มากยิ่งชอบ จะได้ย่องเบาไปเอาทรัพย์สินของคนอื่นได้ แต่นก
ย่องเบาจะกลัวแสงสว่าง เพราะฉะนั้น เมื่อพระจันทร์
เต็มดวงขึ้นมา ก็กลัวเจ้าของทรัพย์สินเขาเห็น

เพราะเหตุที่ท่านทำงานพระพุทธศาสนาแบบเอาชีวิต
เป็นเดิมพัน ท่านทำงานหนักโดยไม่หยุดหย่อนเลย จึง
อาพาธอยู่เนือง ๆ แม้แพทย์ที่เก่งที่สุดขอให้ท่านวางมือจาก
การงานเสียบ้าง แต่ท่านก็ไม่ได้ทำตามคำแนะนำของแพทย์
เพราะเห็นความสำคัญของงานพระพุทธศาสนามากกว่า

จนกระทั่งวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๓ ท่านจึง
ได้มรณภาพไปด้วยอาการสงบ เหมือนดวงอาทิตย์ยามเที่ยง

วันพลันดับลง ด้วยสิริอายุได้ ๖๗ ปี นับเป็น ๖๗ ปี ที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่งต่อพระพุทธศาสนา และอนุชนตราบนิจถึงทุกวันนี้

เมื่อท่านมรณภาพแล้ว ได้มีการสร้างอนุสาวรีย์ของท่านขึ้นที่วัดที่ปทุมตาราม เมืองโคลัมโบ เพื่อเป็นเครื่องระลึกถึงคุณความดีของท่าน

พระคุณานันทเถระ ผู้เป็นมหาปราชญ์ แม่ทัพกองทัพนครที่รบชนะศึกด้วยปัญญา ชีวิตของท่าน เป็นชีวิตของสมณะ ผู้อุทิศตนเพื่อกอบกู้พระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

ดังนั้น เมื่อท่านเอาชีวิตเข้าปกป้องและรักษาพระพุทธศาสนา ให้ดำรงคงอยู่มาจนถึงปัจจุบันนี้ จึงเป็นหน้าที่ของพุทธบริษัท ๔ ที่จะต้องเอาท่านเป็นแบบอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พุทธบุตรต้องเป็นหนึ่งเดียวกัน เหมือนดวงตะวันที่มีดวงเดียว ในการที่จะบำเพ็ญสมณธรรม ตั้งใจฝึกฝนอบรมตนเอง และประพฤติปฏิบัติธรรม แล้วเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ในการช่วยกันเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปให้กว้างไกลทั่วโลก ร่วมมือร่วมใจสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวนานตลอดไป

โดยเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ดังเช่น พระคุณานันทเถระ ผู้ดำรง
ชีวิตตามพุทธดำรัสที่ว่า

“ชีวิตแม้เป็นอยู่ถึงร้อยปี แต่มีความเกียจคร้าน มี
ความเพียรเลว หาประเสริฐไม่

บุคคลแม้มีชีวิตอยู่เพียงวันเดียว แต่มีความเพียรมั่น
ชีวิตนั้นย่อมประเสริฐกว่า”

กติกากาโต้วาทะ

ในการโต้วาทะครั้งที่ ๕ ซึ่งถือเป็นครั้งสำคัญที่สุด
ก่อนที่ทั้งสองฝ่ายจะเริ่มโต้วาทะกัน มีความจำเป็นจะต้อง
ร่างกติกาขึ้นมาก่อน เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย เนื่อง
จากมีศาสนิกของทั้งสองศาสนามาร่วมฟังกันอย่างท่วมท้น
ล้นหลาม ซึ่งกติกาข้อหลัก ๆ มีดังนี้

๑. การโต้วาทะกัน ให้กระทำด้วยวาจาต่อหน้า
สาธารณชน ไม่ให้เขียนแล้วนำมาอ่าน

๒. ทั้งสองฝ่ายต้องส่งร่างเนื้อหาล่วงหน้า พร้อมลง
ลายมือชื่อรับรอง เพื่อแสดงจุดยืนที่ชัดเจนในเนื้อหาสาระ

และไม่มีการเบี่ยงเบนจากหลักธรรมในศาสนาของตนใน
ภายหลัง

๓. ต้องมีหลักฐานอ้างอิงที่มาของเนื้อหา จะยกมา
ลอย ๆ ไม่ได้

เมื่อรับทราบกติกาแล้ว ทั้งสองฝ่ายต้องลงนามรับรอง
กติการ่วมกันก่อนวันไต่वातะประมาณ ๑ เดือน กำหนดการ
ไต่वातะ คือ วันที่ ๒๖ และ ๒๘ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช
๒๕๖๖ คือ เมื่อประมาณ ๑๓๐ ปีที่แล้ว ช่วงเช้า ๘.๐๐ น. ถึง
๑๐.๐๐ น. ช่วงบ่าย ๑๕.๐๐ น. ถึง ๑๗.๐๐ น. ให้แต่ละฝ่าย
พูดได้ครั้งละ ๑ ชั่วโมงต่อ ๑ รอบ โดยพื้นฐานแล้ว ทั้งสอง
ฝ่ายนอกจากจะมีความรู้ในศาสนาของตนเองเป็นอย่างดีแล้ว
ยังมีความรู้ในคัมภีร์ของอีกฝ่ายหนึ่งพอสมควร ทำให้การ
ไต่वातะครั้งนี้ เผ็ดร้อนถึงพริกถึงขิงยิ่งนัก

ประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายนำมาหักล้างกันในครั้งนี้ นับว่า
เป็นสิ่งที่มิประโยชน์อย่างยิ่ง ไม่แต่เฉพาะสำหรับชาวพุทธ
เท่านั้น แต่เป็นความรู้ที่สำคัญต่อมวลมนุษยทุก ๆ คน ไม่ว่า
บุคคลนั้นจะนับถือศาสนาใดก็ตาม

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างหัวข้ออภิปรายบางประเด็น ที่ยก
มาพอสังเขป

เนื้อหาการได้วาตะครั้งที่ ๕

หัวข้ออภิปราย : พระเวสสันดรกับการ บริจาคบุตรธิดาและภรรยา

ฝ่ายตรงข้ามกับท่านคุณานันทะ ได้เปิดประเด็นว่า การที่พระเวสสันดรทรงบริจาคพระชายา พระโอรส และ พระธิดา ให้เป็นทานนั้น เป็นการกระทำที่โหดร้ายมาก ธรรมดาแล้วภรรยาถือได้ว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสามี ลูกเปรียบประดุจสร้อยทองคำของใจของพ่อแม่ การทอดทิ้ง บุตรภรณานั้น สมควรได้รับการตำหนิติเตียน และการ ประณามจากสังคม และยังเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายอีกด้วย นี่คือข้อหาที่อีกศาสนาหนึ่งกล่าว

ท่านได้ชี้แจงประเด็นนี้อย่างสุขุม ลุ่มลึก นุ่มนวล ว่า การบำเพ็ญบารมีเพื่อที่จะบรรลุอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณได้นั้น พระองค์จะต้องเอาชนะความโลภ และความยึดมั่นถือมั่นของ พระองค์ให้ได้ การบริจาคพระโอรส และพระธิดาในครั้งนี้ แท้จริงแล้วกลับได้ประโยชน์ คือ แทนที่พระโอรสและพระธิดา จะต้องทนลำบากอยู่ในป่าในเขากับพระราชบิดา แต่ทำไมไม่นาน

นัก ก็จะได้กลับไปอยู่กับพระอัยยิกา คือ ปู่
ในพระราชวังตามเดิม ส่วนพระนางมัทรีนั้น
เมื่อทำวสัฏกเทวราชรับบริจาคไปแล้ว ก็ถวาย
คืนแก่พระเวสสันดร ณ ที่นั้นนั่นเอง ไม่ได้
หวังจะนำไปเป็นภรรยาจริง ๆ

อีกประการหนึ่ง เราต้องดูว่า ตอนสุดท้ายท่านได้เป็น
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า หมดยกเลสาสวะ พระนางมัทรีก็มา
เป็นพระนางพิมพา ก็ได้รับประโยชน์จากการบรรลุอนุตร
สัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระอรหันตเถรี พระราहुล ก็เป็น
พระอรหันต์ พระอุบลวรรณาเถรี ก็เป็นพระอรหันตเถรี
หมายความว่า ภพชาติสุดท้ายนี้ ได้รับประโยชน์กันหมดทุกคน
ส่วนระหว่างการสร้างบารมีจะอย่างไรนั้น ถือว่าเป็นวิธีการ
แต่ตอนสุดท้าย ทุกคนบรรลุเป้าหมายปลายทางของชีวิต คือ
ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน

อย่าลืมนะว่า ในชาติที่เกิดเป็นพระเวสสันดรนั้น ท่านมุ่ง
พระโพธิญาณ ซึ่งประโยชน์ใหญ่จะเกิดขึ้นกับพระองค์และ
ชาวโลก รวมทั้งเทวดาอีกมากมายนับไม่ถ้วน ท่านจึงตัดสินใจ
เดินไปที่สระบัว ซึ่งขณะนั้นกัณหาและชาลีแอบซ่อนอยู่

แล้วท่านพูดโดยไม่ได้ชี้เชิญลูกทั้งสองเลย แต่พูดด้วยจิตที่เป็นกุศลว่า

“ลูกกัณหา ชาลี ช่วยมาเป็นสำเภาทองให้พ่อ ลักหน้อยเถิด เพื่อที่พ่อจะได้ข้ามไปถึงฝั่งพระนิพพาน ถึงตรงนั้นแล้ว พ่อจะได้มาทำประโยชน์อันยิ่งใหญ่ให้แก่ มนุษย์และเทวดา ลูกทั้งสองก็จะได้ประโยชน์อันนี้ด้วย เรา มาสร้างบารมีร่วมกันเถิด

พ่อจะทำหน้าที่ของผู้ให้ ลูกก็ทำหน้าที่
ของลูก ให้ร่วมบุญกับพ่อ คือ เป็นผู้ให้เช่นเดียว
กัน ให้เขาเอาตัวของลูกไป เขาจะเอาไปทำ
อะไรก็แล้วแต่ ไปรับใช้เขาละ เพราะว่าเรา
ไม่ใช่พ่อแม่เคยสร้างบารมีกันมาอย่างนี้ เราให้กันมาตั้งมาก
มายแล้ว ให้อีกสักครั้งทำไมจะไม่ได้ และอีกประการหนึ่ง
ทางที่จะไปนั้น มันก็ผ่านเมืองที่ปู่ของเจ้าอยู่ พ่อจะตั้งค่าตัว
เอาไว้ สำหรับให้คุณซุกเขาไถ่ตัว เพราะเขาขาดแคลนเงิน
เขาก็ไม่มีเงินไปจ้างใครให้มาเป็นลูกจ้าง เขาถึงมาขอลูก แต่
จริง ๆ แล้วเขาต้องการเงิน เขาไม่ต้องการลูกหรอก ลูกอยู่ที่ใน
ป่ากับพ่อนี้ ถึงจะอบอุ่นแต่มันก็ลำบาก ถ้าไปอยู่กับปู่
จะดีกว่าอยู่กับพ่อ เพราะพ่ออยู่ในป่า

ไปตรงนั้นอยู่เวียง คลัง นา มันก็สบายดี และจะได้
มีโอกาสกราบทูลเสด็จปู่ให้ทราบ ว่า ตอนนี้อยู่เป็นอย่างไร เมื่อ
ปู่เข้าใจก็จะได้ประชุมชาวเมืองเขาว่า ให้โอกาสพ่อกลับเมือง
ได้ ลูกก็เหมือนเป็นทูตด้วย เพราะฉะนั้น ไปเถิดนะลูกนะ”

ท่านพูดอย่างนี้ ไม่ได้ชี้ชวนอะไรเลย เพราะฉะนั้น ลูก
ทั้งสองได้ฟังแล้ว กลับรู้สึกปลื้มใจว่า เราจะได้เป็นสำเภาทอง
เพื่อไปกราบทูลปู่ให้ทราบ ท่านจะได้หารือกับชาวเมืองที่ขับไล่

พอออกมา ชาวเมืองสงสารก็จะได้รับพ่อกลับไป ดังนั้น จึง
เป็นคำพูดที่ไม่โหดร้ายเลย

ส่วนพระนางมัทรีก็เช่นเดียวกัน ท่านพูดยกใจว่า
“ถ้าหากเราอยู่ร่วมกันอย่างนี้ เราก็จะลำบากกันไปทุกชาติ
เหมือนชาติที่ผ่านมาเราก็ลำบาก ไปพระนิพพานกันเถิด
เมื่อจะไปมันก็ต้องสั่งสมบุญกันมาก ๆ นี่เป็นโอกาสสุดท้าย
ที่เราจะได้สร้างบารมีกันขนาดนี้ เรา่วมบุญกันเถิดนะ ให้

โอกาสกับพี่ เพื่อที่จะได้สร้างบารมีให้
บรรลุนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ สองเรา
จะได้บุญด้วยกัน พอถึงตรงนั้นเราจะ
ได้บรรลุไปพร้อม ๆ กัน” ท่านพูดคุยแต่ใน
สิ่งที่ดี ๆ เช่นนี้

พระนางมัทรีเองก็เข้าใจและขึ้นอกขึ้นใจว่า ตัวจะได้
เป็นสำเภาทองอีกเหมือนกัน และความจริงแล้วพระอินทร์ก็
ไม่ได้รับพระนางไปเป็นภรรยา ในที่สุดก็ส่งพระนางคืน
พระเวสสันดร เพราะฉะนั้น พระเวสสันดรท่านไม่ได้บังคับ
พระนางมัทรี กัณหา และชาลีเลย ทั้งไม่ได้เป็นการโหดร้าย
แต่เป็นความสมัครใจกันทั้งครอบครัว เพราะท่านพูดให้
เข้าใจด้วยเหตุด้วยผล

อีกประการหนึ่ง การบริจาคบุตรภรรยา เป็นธรรม
นิยมของบรมโพธิสัตว์ เพราะผู้ที่จะตรัสรู้บรรลุนุตรสัมมา
สัมโพธิญาณนั้น หากผูกพันต่อสิ่งใดแม้เพียงนิดเดียว ก็
จะไปสู่อายตนะนิพพานไม่ได้ ทำพระนิพพานให้แจ้งไม่ได้
เพราะฉะนั้น ใจจะต้องไม่ผูกพันกับสิ่งใดเลย จึงจะบรรลุ
มรรคผลนิพพานได้

ประเด็นที่ทั้งสองฝ่าย นำมาถกเถียงกันนั้น นับเป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์อย่างยิ่ง ไม่ได้เป็นประโยชน์เฉพาะสำหรับชาวพุทธเท่านั้น แต่เป็นความรู้ที่สำคัญต่อมนุษย์ทุก ๆ คน ไม่ว่าคนๆ นั้นจะนับถือศาสนาใดก็ตาม อย่าลืมนะว่า พระพุทธศาสนาไม่ได้มีไว้สำหรับแข่งกับศาสนาอื่น แต่มีไว้สำหรับสอนชาวโลกในเรื่องความจริงของชีวิต โดยเฉพาะเรื่องกฎแห่งกรรม ซึ่งไม่มีสอนในศาสนาใด ๆ สอนเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขอย่างแท้จริง ตั้งแต่ฆราวาสจนกระทั่งถึงผู้ปรารถนาจะทำพระนิพพานให้แจ้ง สอนหมดทุกระดับ สอนทุก ๆ คนในโลกนี้

เราศึกษาพระพุทธศาสนาไว้ ก็ไม่ใช่เพื่อจะแข่งกับศาสนาอื่น เพราะคู่แข่งที่แท้จริงของเรา คือ เวลา และศัตรูที่แท้จริง คือ พญามาร ที่ส่งกิเลสอาสวะมาบังคับบัญชามนุษย์ ดังนั้น ศาสนาอื่น หรือใคร ๆ ก็ไม่ใช่ศัตรู ไม่ใช่คู่แข่งที่ท่านคุณานันทะได้วาทะนั้นด้วย ท่านก็พูดด้วยจิตที่ประกอบไปด้วยความเมตตา เหมือนหมอรักษาไข้คนป่วย มีอาการเพื่อด้วยพิชิตอย่างไร ก็รักษากันไปตามอาการอย่างนั้น

หัวข้ออภิปราย : พระสัพพัญญุตญาณไม่มีจริง

ฝ่ายตรงข้ามกับท่านคุณานันทะ ได้ยกประเด็นว่า พระสัพพัญญุตญาณไม่มีจริง และพระพุทธเจ้าไม่มีทิพยญาณ โดยยกหลักฐานจากพระไตรปิฎก ที่ปรากฏในคัมภีร์ มหาวรรคว่า^๑ หลังจากตรัสรู้แล้ว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรง ท้อพระทัยที่จะแสดงธรรม

^๑ พระวินัยปิฎก มหาวรรค และอรรถกถา เล่ม ๖ หน้า ๒๙-๔๐.

เนื่องจากธรรมะเป็นเรื่องลึกซึ้ง ยากที่ใคร ๆ จะเข้าใจตามได้ จนกระทั่งพรหมมากราบอาราธนาว่า คนที่สามารถฟังธรรมของพระองค์แล้วตรงตามได้นั้นมีอยู่ จึงทำให้พระองค์มีกำลังใจที่จะแสดงธรรม

ต่อมาเทวดามากราบทูลพระองค์ว่า ท่านอาสารดาบส และอุทกดาบส ได้ลี้ภัยไปแล้วทั้งคู่ ทั้งหมดนี้หมายความว่า พระองค์ไม่มีทิพยญาณแต่อย่างใด และแม้ว่าพระสัพพัญญุตญาณที่พระองค์ทรงมีนั้น มีสภาพตื่นขึ้นเพียงเท่านั้นไซ้ ใคร ๆ ก็มีสัพพัญญุตญาณกันได้ทุกคน

ท่านคุณานันทะได้กล่าวโต้ประเด็นนี้กลับไปว่า เรื่องนี้ท่านเคยชี้แจงและได้ตีพิมพ์ในเอกสารไปแล้ว ท่านจึงทบทวนขึ้นอีกครั้งหนึ่งว่า คำว่า “พระสัพพัญญุตญาณ” นั้น ไม่ได้หมายความว่า พระพุทธเจ้าทรงมีญาณหยั่งรู้ทุกสิ่งอยู่ตลอดเวลา แต่ว่าจะเป็นไปตามพุทธประสงค์ หมายความว่า หากพระองค์ทรงสอดข่ายพุทธญาณ เพื่อหยั่งทราบเรื่องราวแล้ว พระองค์ก็จะทรงทราบสิ่งที่ทรงมุ่งประสงค์ได้ เปรียบเสมือนคนเรามีสดวงตาอยู่ แต่ถ้าไม่ได้ลืมตาขึ้นดู ก็ย่อมมองไม่เห็นสิ่งต่าง ๆ เป็นธรรมดา ในกรณีนี้เราไม่อาจจะตำหนิเขาได้ว่า เขาไม่มีตา หรือว่าตามองไม่เห็น ดวงตา

นั่นมีอยู่ เมื่อเราอยากดูก็ลืมตาดูจึงจะเห็น
แล้วก็เห็นได้ทีละอย่าง พระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าตรัสไว้เองว่า พระองค์ไม่ได้เป็นพระ
สัพพัญญุตตลอดเวลา แต่ว่าเมื่อปรารถนา
อยากจะดูตอนไหนก็เห็นตอนนั้น

เมื่อตรัสรู้แล้ว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีเพียง
พุทธดำริที่จะหาผู้ที่จะไปแสดงธรรมโปรด แต่ว่ายังไม่ได้ทรง
เล็งดูด้วยทิพยญาณ ซึ่งเทวดาก็ทราบถึงพุทธดำรินั้น จึงมา
กราบทูลอาราธนา เมื่อพระองค์ทรงเล็งด้วยทิพยญาณ ก็
ทรงหยั่งรู้ภพภูมิที่ตาบสทั้งสองไปเกิด ซึ่งตรงนี้เทวดาไม่รู้ว่
ท่านทั้งสองไปเป็นอรุปรหมอยู่ในอรุปรภแล้ว

ส่วนประเด็นเรื่องทรงท้อพระทัยนั้น ความจริงแล้ว
ความท้อพระทัยไม่มีในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะพระองค์
มีกำลังใจเต็มเปี่ยมในการโปรดสรรพสัตว์ทั้งหลาย เพียงแต่
เวลานั้นพระองค์กำลังอยู่ในดำริ เมื่อตรวจตราดูธรรมะที่
พระองค์ได้ตรัสรู้ ก็พบว่า เป็นสิ่งที่ลึกซึ้ง ยากที่จะสอนใคร
ให้เข้าใจได้ เพราะสัตว์โลกมีความอยาก อยากได้ อยากมี
อยากเป็น คู่กันกับความอยาก ไม่มีการหยุด ไปพูดเรื่อง
การหยุดให้กับคนที่มีความอยาก จึงยากที่จะเข้าใจได้ ทั้ง

หมดนี้พระองค์กำลังอยู่ในชั้นรำพึงเท่านั้น มิได้ทรงท้อพระทัยที่จะแสดงธรรมจนพรหมต้องมากราบอาราธนา แต่เป็นธรรมเนียมว่า พรหมจะต้องมาอาราธนา พรหมก็ปฏิบัติตามธรรมเนียม และไม่ว่าพระพุทธเจ้าที่พระองค์ลงมาตรัสรู้ก็ตาม ท่านก็จะดำริอย่างนี้ แล้วพรหมก็มาตามธรรมเนียมอย่างนี้

อุปมาเหมือนกับพิธีถวายสังฆทาน ที่ต้องมีพิธีกรรม ทำหน้าที่ดำเนินพิธีกรรม แล้วเจ้าภาพจึงค่อยกล่าวคำถวายสังฆทานแต่คณะสงฆ์ หากไม่มีพิธีกรก็คงถวายสังฆทานได้ แต่นี้เป็นธรรมเนียมที่พิธีกรจะต้องมาทำหน้าที่ พรหมก็เปรียบเหมือนพิธีกรนั่นเอง

หัวข้ออภิปราย : การเข้าถึงพระรัตนตรัย ว่าเป็นที่พึ่ง เป็นสิ่งโง่เขลา

ประเด็นนี้ ผู้บรรยายฝ่ายตรงข้ามของท่านคุณนันทะ ได้กล่าวว่า พระรัตนตรัยไม่มีความพิเศษอะไรเลย การเข้าถึงพระรัตนตรัยว่าเป็นที่พึ่งนั้น เป็นสิ่งโง่เขลา

การถึงพระพุทธเจ้าที่ปรินิพพานไปแล้วว่าเป็นที่พึ่ง ถือเป็นเรื่องไร้ประโยชน์ แสงอาทิตย์ย่อมปรากฏไม่ได้หากปราศจากดวงอาทิตย์ ฉะนั้นใด พระพุทธองค์เมื่อปรินิพพาน พระองค์ได้สูญสิ้นไปแล้ว ที่พึ่งคือพระพุทธเจ้าจะมีได้อย่างไร ฉะนั้น

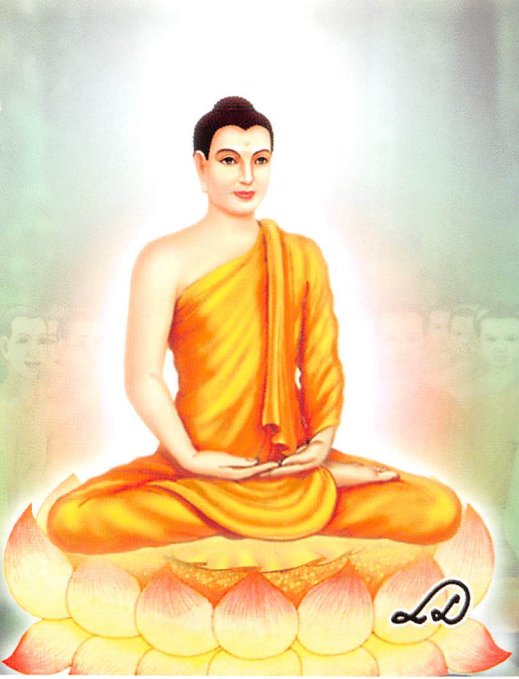
พระธรรม คือ หนังสือที่มีผู้เขียน เขียนกันขึ้นมา หนังสือเหล่านั้นต่างหากที่ต้องมีท่านเป็นที่พึ่ง พวกท่าน ต้องดูแลรักษา เก็บเอาไว้ไม่ให้สูญหายหรือถูกทำลาย ท่านจะพึงพิงหนังสือได้อย่างไร มีแต่หนังสือต่างหากต้องพึ่ง มนุษย์เพื่อให้ดูแลรักษา

ส่วนการยึดถือพระสงฆ์นั้น พระสงฆ์ผู้เป็นคนบาป หนาแน่นไปด้วยกิเลส เช่น ความโลภ ความโกรธ ความหลง และยังถือตัวว่าเป็นสรณะที่พึ่ง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นความโง่เขลา งมงาย นับเป็นการยึดถือคนตาบอดให้เป็นผู้นำทางโดยแท้

ฝ่ายตรงข้ามกล่าวเช่นนั้น ก็เพื่อจะพูดให้ท่าน คุณานันทะโกรธ เป็นการสอบอารมณ์ของท่าน เพราะท่าน เป็นพระสงฆ์ เมื่อโดนสอบอารมณ์อย่างนี้ ท่านก็ไม่โกรธ ไม่มีความขุ่นมัวเลย เพราะความขุ่นมัวจะเอาไปใช้ได้วาทะ ไม่ได้ ต้องสู้กันด้วยปัญญา ไม่ใช่สู้กันด้วยกิเลส

ในเบื้องต้น ท่านคุณานันทะได้ชี้แจงเรื่องที่ฝ่ายตรงข้าม อ้างว่า พระพุทธเจ้าปริณิพพานไปแล้ว ไม่สามารถเป็นที่พึ่งได้ ท่านได้แสดงเรื่องนิพพาน ๓ ประเภทได้แก่

๑. กิเลสนิพพาน คือ การดับกิเลสตัณหาของ พระองค์ในวันตรัสรู้ ถือเป็นนิพพานอย่างหนึ่ง

๒. ชันธนิพพาน คือ การดับเบญจขันธ์สู่อนุปาทิ เสสนิพพาน เมื่อทรงมี พระชนมายุ ๘๐ พรรษา ณ เมืองกุสินารา

๓. ชาติุนิพพาน คือ พระบรมสารีริกธาตุสูญสิ้นไป

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้จะดับขันธปรินิพพานไปแล้ว แต่ก็เป็นการดับของกิเลสและขันธ์ ส่วนพระบรมสารีริกธาตุนั้นยังทรงดำรงอยู่ เสมือนเป็นตัวแทนของพระองค์

ถ้าหากว่า ศาสดาของศาสนาใดได้ถึงแก่กรรมลง ศาสนานั้นหมดคุณค่า ฟังพามีได้ ก็หมายความว่า ทุก ๆ ศาสนาขณะนี้ มีศาสดาที่ไร้ความหมาย ไม่ควรระลึกถึงเลย อย่างนั้นหรือ

นอกจากนี้ยังกล่าวว่า พระพุทธองค์ทรงดับขันธปรินิพพาน ดับสูญไปแล้ว เป็นที่ฟังไม่ได้ นั่น เป็นคำกล่าวของผู้ไม่รู้ บุคคลใดก็ตามหากได้ปฏิบัติสมาธิอย่างถูกวิธี มีความเพียรสม่ำเสมอไม่ขาดสาย จะเข้าถึง พระสัมมาสัมพุทธเจ้าหน้าพระองค์ไม่ถ้วน และสามารถถึง ท่านว่า เป็นที่ฟังอย่างแท้จริง ดังมีพยานบุคคลมากมาย นับตั้งแต่สมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบันนี้

ในส่วนพระธรรม ในเบื้องต้น พระธรรมอาจจะเป็นหนังสือตามที่ถูกผู้ต่างศาสนาเข้าใจ แต่พระธรรมสำหรับชาวพุทธแล้ว หมายถึง คำสอนที่มีเอาไว้ให้ปฏิบัติ บุคคลที่ปฏิบัติตามพระธรรม คือ ปฏิบัติตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรมย่อมคุ้มครองผู้ประพฤติธรรมนั้น สามารถเป็นที่พึ่งอันแท้จริง

อีกประการหนึ่ง การถึงพระธรรมเป็นพื้ที่นั้น หมายถึง เอาโลกุตตรธรรม ๙ ประการ (มรรค ๔ ผล ๕ นิพพาน ๑) เป็นที่สุด มิได้มีความหมายตื่นเขินดังที่ผู้พูดจากศาสนาอื่นเข้าใจ พระธรรมไม่ใช่เป็นแค่หนังสือหรือตัวหนังสือ แต่เป็นความรู้ในนั้นที่ทำให้ผู้ที่ได้ศึกษา ได้ปฏิบัติ เกิดประสบการณ์

ภายใน ได้เข้าถึงธรรมอย่าง que พระสัมมา
สัมพุทธเจ้าได้ทรงเข้าถึงนั่นเอง พระธรรมจึง
เป็นที่พึ่งภายในที่แท้จริงของบุคคลนั้น

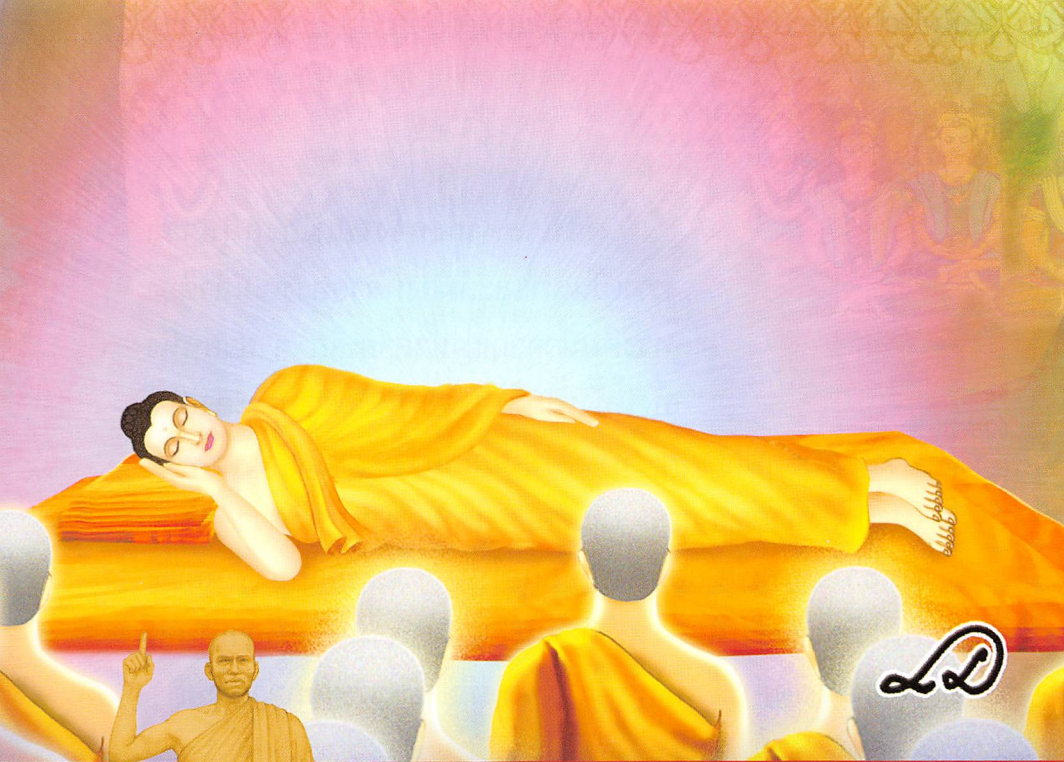
ส่วนพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา มีองค์ประกอบ
สมบูรณ์อยู่ในตัวแล้ว กล่าวคือ มีพระพุทธเจ้าผู้ทรงค้นพบ
พระธรรม และมีพระสงฆ์เป็นผู้สืบทอดพระธรรมอย่างไม
ขาดสาย แต่ผู้หลุดจากศาสนาอื่น นอกจากเป็นผู้ที่มองโลก
ผิดไปจากความเป็นจริงแล้ว ยังมองโลกในแง่ร้ายอีกด้วย

ท่านคุณานันทะยังกล่าวเสริมอีกว่า พระสงฆ์ในพระ
พุทธศาสนา มี ๒ ประเภท คือ อริยสงฆ์ และสมมุติสงฆ์

การเห็นสมณะ คือ พระสงฆ์นั้น มุ่งหมายเอาพระ
อริยสงฆ์เป็นหลัก ซึ่งเป็นเนื่อนาบุญที่แท้จริง คำว่า เนื่อนาบุญ
เป็นสิ่งที่ไม่มีในศาสนาของผู้หลุดและแม้ศาสนาอื่น ในขณะที่
สมมุติสงฆ์แม้ยังไม่หมดกิเลส ก็กำลังทำกิเลสให้เบาบางลง

เพราะฉะนั้น พระสงฆ์จึงเป็นที่พึ่งในฐานะที่เป็นทั้ง
เนื่อนาบุญ และเป็นแหล่งแห่งความรู้ของพระสัมมา
สัมพุทธเจ้าด้วย

หัวข้ออภิปราย : การปรินิพพานของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ฝ่ายตรงข้ามท่านคุณานันทะ ได้อภิปรายโจมตีว่า พระพุทธเจ้าทรงปรินิพพานเพียงคนอนาถา โดยมีเนื้อหาการบรรยายว่า การปรินิพพานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น พระองค์ทรงอาพาธเป็นโรคท้องร่วงอย่างหนัก หลังจากเสวยเนื้อสุกรอ่อนที่ดาบสจุนทะทำมาถวาย บังเกิดทุกขเวทนาอย่างรุนแรง

ในระหว่างทางไปเมืองกุสินารา
ทรงเป็นลมและล้มลงหลายครั้ง แล้วต้อง
ทรงตื่นน้ำจากแม่น้ำสายเล็ก ๆ สายหนึ่ง
ทั้งนี้ทั้งนั้น ไม่ปรากฏเลยว่า พระองค์ได้
ทรงใช้อิทธิฤทธิ์ใด ๆ ทั้งไม่ปรากฏเลยว่า มีเหล่าพรหมหรือ
เทวดาลงมาถวายการดูแลแต่อย่างใด จึงเห็นได้ชัดว่า เรื่อง
พุทธานุภาพเป็นถ้อยคำที่เชื่อถือไม่ได้ จะหลอกลวงได้ก็แต่
คนโง่เขลาเท่านั้น ในที่สุดก็ทรงปรินิพพานเช่นเดียวกันกับ
คนอนาถาคนหนึ่งเท่านั้น นี่เป็นสิ่งที่ฝ่ายตรงข้ามกล่าวโจมตี

ท่านคุณานันทะฟังแล้วก็ไม่ได้แสดงความหงุดหงิดอะไร
ใจท่านเบิกบาน มองดูคู่สนทนาเหมือนผู้ใหญ่มองเด็กอย่างนั้น
แล้วก็ชี้แจงว่า พระพุทธองค์ทรงปรินิพพานตามที่พระองค์
ทรงกำหนดเอาไว้ล่วงหน้าว่า อีก ๓ เดือน เราจะปรินิพพาน
ที่เมืองกุสินารา^๑ คือ ทรงรู้ล่วงหน้าแล้ว ไม่ใช่อาพาธอย่าง
กะทันหัน

ท่านคุณานันทะกล่าวแก้ไขรายละเอียดที่ไม่รอบคอบ
ของฝ่ายศาสนาอื่นว่า นายจุนทะไม่ใช่ดาบส ตามที่ฝ่าย

^๑ มหาปรินิพพานสูตร พระสูตรและอรรถกถาแปล ที่มณิกาย มหาวรรค เล่ม ๑๓ หน้า
๒๗๘-๓๒๓.

ตรงข้ามได้กล่าวว่า พระองค์ได้เสวยเนื้อสุกรอ่อนที่ดาบส
จุนทะนำมาถวาย แต่ความจริงทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกไว้
ว่า นายจุนทะเป็นบุตรของนายช่างทอง ส่วนสุกรมัดทะ^๑ หรือ
เนื้อสุกรอ่อนนั้น ท่านกล่าวว่า อาจจะเป็นเห็ดชนิดหนึ่งก็ได้

การที่พระพุทธองค์ทรงปรินิพพานในวันนั้น ก็เป็นไป
ตามพระพุทธกำหนด เมื่อทรงปลงอายุสังขารแล้ว คือ ทรงมี
พระประสงค์ที่จะปรินิพพานในวันนั้นอยู่แล้ว วัน เวลา สถานที่
ที่จะเสด็จปรินิพพานนั้น พระองค์ได้ทรงประกาศล่วงหน้า
ไว้แล้วถึง ๓ เดือน ดังนั้น ไม่ว่าจะทรงเสวยอะไรก็ตาม หรือ
จะแสดงฤทธิ์หรือไม่ก็ตาม ก็จะต้องเสด็จดับขันธในวันนั้น
นั่นเอง

เมื่อวันนั้นพระองค์ต้องเสด็จดับขันธอยู่แล้ว จะทรง
แสดงอิทธิฤทธิ์เพื่ออะไร หรือใครจะมาช่วยเหลืออย่างไร

^๑ สุกรมัดทะ (อ่านว่า สุกระมัดทะวะ) คืออาหารประเภทใดนั้น ยังไม่มีข้อยุติ เพราะ
ยังมีข้อแย้งกันอยู่ แต่พอจับประเด็นความตามที่พระอรธกถาจารย์ให้ความเห็นไว้ สรุป
ได้ ๓ อย่าง คือ

๑. เนื้อสุกรวัยแรกขุน ไม่อ่อนนัก ไม่แก่นัก เนื้อสุกรเช่นนี้อ่อนนุ่มและสนิทแนบ
๒. ข้าวสุกหุงอ่อน ๆ ปรงกับน้ำมันโคหรือเบญจโครส
๓. อาหารที่ปรุงตามหลักศาสนศาสตร์ของพราหมณ์ ทำเฉพาะในเทศกาล

สำคัญ

ก็ต้องเสด็จดับขันธอยู่นั่นเอง ดังนั้น
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงไม่ได้ทรง
ปรินิพพานเพราะเสวยสุกฺรมัทวะ ที่ถูก
ควรจะพูดเสียใหม่ว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เสวยสุกฺรมัทวะในวันปรินิพพาน

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่ง ในช่วงโมก
สุดท้ายก่อนที่จะเสด็จดับขันธนั้น พระองค์ยังได้ตรัสถามเหล่า
พระสาวกว่า ใครสงสัยธรรมะข้อใดใน ๘๔,๐๐๐ พระธรรม
ชั้น ๓ ให้ถามได้ทั้งหมด เราจะตอบทุกข้อ แต่ก็ไม่มีใครสงสัย
ไม่ใช่ว่าเกรงใจพระองค์ แต่เพราะว่าพระองค์ได้ทรงสั่งสอน
จนกระทั่งเข้าใจธรรมะทั้งหมดอย่างแจ่มแจ้งแล้ว

จนกระทั่งในช่วงสุดท้าย มีผู้เข้าไปกราบทูลถาม คือ
ท่านสุภัททะ พระองค์ก็ยังทรงมีพระมหากรุณา ตรัสสอน
ท่านสุภัททะจนได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ เป็นศิษย์คน
สุดท้ายก่อนที่พระองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน พระองค์
ทรงเป็นบรมครูที่สง่างาม ยากที่จะมีครูคนใดในโลก ที่สอน
ให้ศิษย์ได้บรรลุมรรคผลนิพพานอย่างพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เมื่อตรัสสอนท่านสุภัททะแล้ว พระองค์ยังให้โอวาท
สุดท้ายแก่เหล่าพุทธบริษัท ให้ดำรงประโยชน์ตน และ
ประโยชน์ท่าน ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท เป็นปัจฉิม
โอวาทอันทรงคุณค่ามาถึงปัจจุบันนี้ทีเดียว

ในขณะสุดท้ายของพระชนม์ชีพ พระอนุรุทธะผู้มี
ตาทิพย์ ยังสอดส่องด้วยทิพยจักขุของท่าน ถึงการดับขันธ
ปรินิพพานของพระพุทธองค์ อยู่ในสายตาของผู้ที่เป็นเลิศใน
ทางทิพยจักขุ ซึ่งสามารถยืนยันได้ว่า ขณะนี้พระองค์ทรงเข้า
ฌานต่าง ๆ เข้าสมาบัติไม่ซ้ำสมาบัติไปเรื่อย ๆ จนกระทั่ง
ถูกส่วนตกศูนย์เข้าสู่อายตนิพพาน

ท่านคุณานันทะได้กอบกู้พระพุทธศาสนาในศรีลังกา
ให้กลับคืนมาอีกครั้ง นับเป็นเรื่องที่ไม่ธรรมดาเลย อันที่จริง
ความคิดของท่านที่จะปกป้องพระพุทธศาสนา มีมาตั้งแต่ใน
วัยเด็กแล้ว ท่านคิดว่า ท่านเป็นลูกพญานกอินทรี ไม่ได้
คิดว่าเป็น ลูกเจี๊ยบ เหมือนเด็กทั่ว ๆ ไป เมื่อบวชเป็นสามเณร
ตั้งแต่อายุ ๑๒ ขวบ ท่านก็คิดใหญ่ เป็นผู้ใหญ่ในร่างเด็ก ถึง
แม้ตัวเล็ก แต่ว่ามีพลังอย่างมหาศาล ที่จะต่อสู้เพื่อปกป้องสิ่ง
ที่τιงามเอาไว้ ให้เป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษย์และเทวดา
ทั้งหลาย

สามเณร คือ ผู้ได้โอกาส

สามเณรเป็น ผู้ได้โอกาส ไม่ใช่ ผู้ด้อยโอกาส
เมื่อบวชเป็นสามเณรแล้ว ควรจะมีความคิดอย่างท่านคุณา
นันทะ ผู้เป็นวีรบุรุษแห่งกองทัพธรรม คือ รักชีวิตการเป็น
สามเณร มีความรู้สึกหวงแหนพระพุทธศาสนา ต้องปกป้อง
และรักษาคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาไว้ ให้เป็น
ประโยชน์ต่อมวลมนุษย์และเทวดาให้ได้ ต้องฝึกกันตั้งแต่
เป็นสามเณรอย่างนี้ เพราะต่อไปเมื่อเป็นพระภิกษุแล้ว ก็
ต้องรับภารกิจอันยิ่งใหญ่ ในการธำรงรักษาพระพุทธศาสนา
สืบต่อไป

บทฝึกของสามเณร

สามเณรต้องฝึกฝนตนเองให้ดี เริ่มต้นง่าย ๆ โดยฝึกเป็นนักคิดอย่างนี้ สมมุติว่า ตั้งโจทย์เกี่ยวกับคำว่า “บุญ” สามเณรก็ลองสมมุติตัวเองเป็นญาติโยม ที่อยากทราบความหมายของคำว่า บุญ จากนั้นก็ตั้งคำถามขึ้นมาสักร้อยข้ออย่าให้ซ้ำกัน เช่น บุญคืออะไร อยู่ตรงไหน มีวัตถุประสงค์อย่างไร เป็นต้น อาจจะแบ่งกลุ่มกันไปศึกษา ระดมปัญญา แล้วก็รวบรวมคำถามเอาไว้

แล้วสมมุติว่า เราเป็นสามเณรคุณานันทะ จะตอบคำถามร้อยข้อที่ไม่ซ้ำกัน เราจะตอบอย่างไร ฝึกอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ อย่าไปเรียนแบบ ๑ บวก ๑ เป็น ๒ แต่ควรจะเรียนว่า ทำอย่างไรถึงจะได้ ๒ ถ้า ๑ บวก ๑ เป็น ๒ จะคิดได้เพียงวิธีเดียว แต่ถ้าคิดว่า ทำอย่างไรจึงจะได้ ๒ จะมีวิธีคิดเป็นล้าน ๆ วิธี เช่น ๔ ลบ ๒, ๕ ลบ ๓, ๖ ลบ ๔ จนกระทั่งล้านสองลบหนึ่งล้าน พันล้านสองลบพันล้าน อย่างนี้เป็นต้น

แล้วเรานำวิธีคิดอย่างนี้มาใช้กับหัวข้อธรรมะ เรื่องบุญ บาป ทาน ศีล ภาวนา แต่ละหัวข้อเราตั้งคำถามสักร้อย

คำถามที่ไม่ซ้ำกัน แล้วรวบรวมคัดแต่คำถามที่น่าสนใจ แล้ว
มาช่วยกันตอบ ถ้าหากเราไม่รู้ เราก็ถามพระอาจารย์ ถาม
พระพี่เลี้ยง หรือไปค้นคว้าในตำรับตำรา เรียนอย่างนี้ถึงจะดี
แล้วความคิด ความอ่านจะกว้างขวาง ปัญญาเรามีอยู่ทุกคน
แต่เราเอามาใช้ไม่เท่ากันทุกคน ใช้มากก็มีปัญญามาก ใช้น้อย
ก็มีปัญญาน้อย

บทสรุป

เพราะฉะนั้น การมาบวชตั้งแต่เป็นสามเณร จึงไม่ใช่เป็นผู้ที่ด้อยโอกาส แต่เป็นผู้ที่ได้โอกาส เพราะเราได้ศึกษาตัวอย่างจากสามเณรคุณานันทะ ซึ่งเป็นต้นแบบสำคัญทีเดียว ดังนั้น ถึงเวลาแล้วที่พุทธบริษัท ๔ ต้องตื่นตัวขึ้นมาเพื่อศึกษาคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รักษาและหวงแหนพระพุทธศาสนาที่บรรพบุรุษของเราเอาชีวิตเป็นเดิมพัน เมื่อรับมาแล้วก็รักษาด้วยชีวิต สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน และเพื่อลูกหลานของเราต่อไปในอนาคต ตลอดจนชาวโลกทั้งหลาย

เพราะคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสิ่งประเสริฐสูงสุด ไม่มีความรู้ใดที่จะเสมอเหมือน เป็นคำสอนที่เต็มเปี่ยมไปด้วยเหตุด้วยผล พิสูจน์ได้ทุกกาลเวลา ถ้าเรารักเหตุผล หรือเป็นคนมีเหตุผล เราก็ต้องเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม พระพุทธองค์ทรงสอนเรื่องกฎแห่งกรรม มรรคมีองค์ ๘ เป็นต้น คำสอนใดที่ไม่มีมรรคมีองค์ ๘ คำสอนนั้นจะไม่มีพระอริยบุคคล บุคคลผู้ประเสริฐ^๑ เหมือนเราไม่อาจจะหารอยเท้านกในอากาศได้ ฉะนั้น

^๑ มหาปริณิพพานสูตร พระสูตรและอรรถกถาแปล ที่มณีกาย มหาวรรค เล่ม ๑๓ หน้า ๓๑๘-๓๑๙.

คำสอนของพระพุทธองค์ ทำให้ชาวโลกได้เข้าใจเรื่องราวของชีวิตได้เป็นอย่างดี และดำเนินชีวิตได้ถูกต้อง ไม่ผิดพลาด และมีเป้าหมายปลายทาง คือ ทำพระนิพพานให้แจ้งได้

คู่แข่งที่แท้จริงของเราก็คือ “เวลา” เราจะต้องทำงานแข่งกับเวลา เพื่อรักษาพระพุทธศาสนาเอาไว้ คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากว่าจะบังเกิดขึ้นมา ต้องใช้เวลายาวนานนับเป็นหลาย ๆ อสงไขย พระองค์ต้องทรมานชีวิตจิตใจสร้างบารมีมานับภพนับชาติไม่ถ้วน แล้วมาค้นพบในชาติสุดท้ายเมื่อบารมีเต็มเปี่ยม

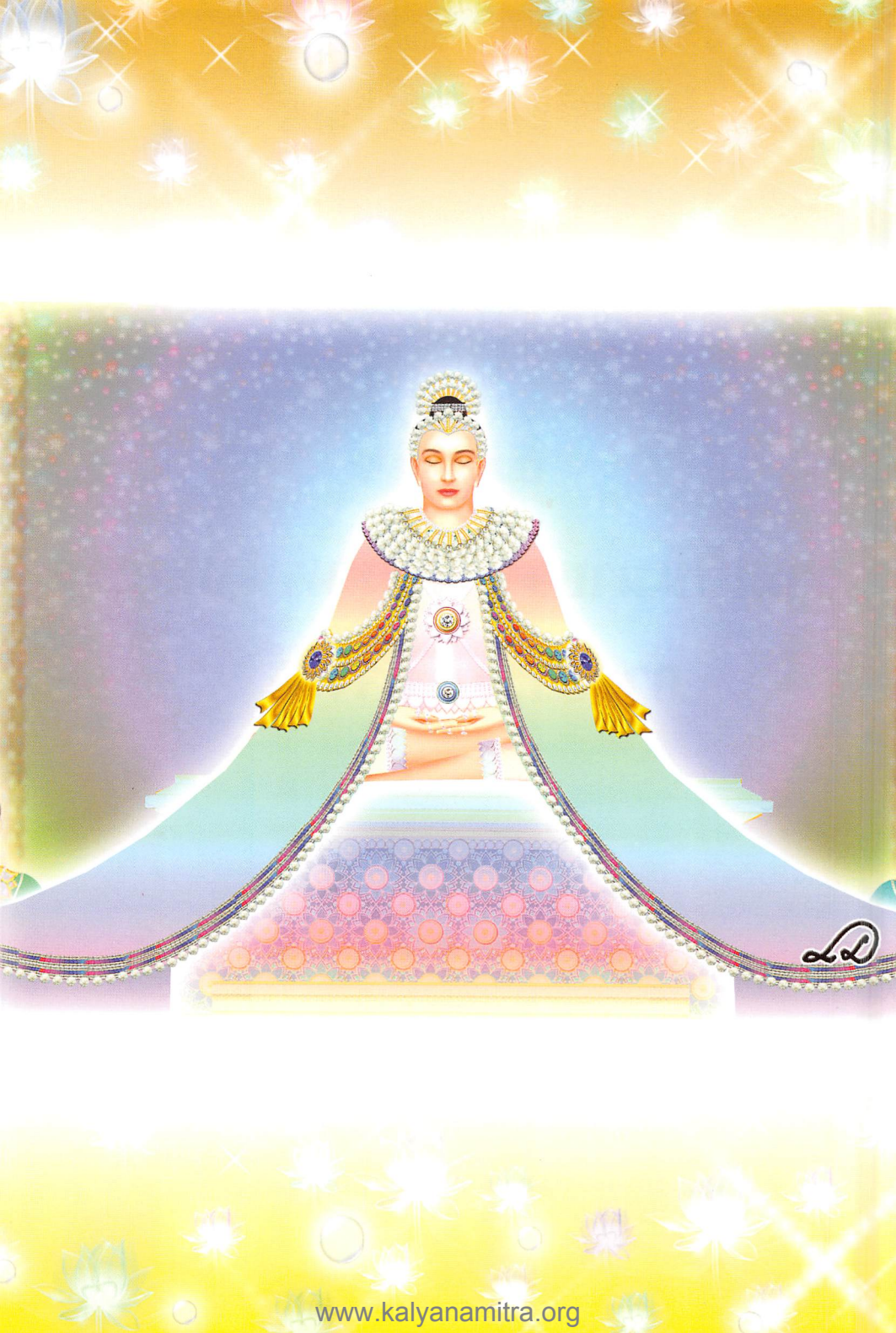
ดังนั้น ให้เราดำเนินชีวิตอย่างผู้เป็นต้นแบบ รักษาพระพุทธศาสนา เจกเช่น **ท่านคุณานันทะ** ที่เอาชีวิตเป็นเดิมพัน ในการธำรงรักษาพระพุทธศาสนาเอาไว้ให้อยู่คู่โลก เพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติทั้งหลาย และเทวดาทั้งปวง

ภาค ๒

ความเป็นมาของท่านคุณานันทเดระ ภาคอรธกโद्यารย

(ภาคพรรณนาความโดยพิสดาร
ในทรรณะของโรงเรียนอนุบาลผ่นในผ่นวิทยา)

กำเนิดพระโพธิสัตว์

มนุษย์ และสัตว์โลกทั้งหลาย ต่างต้อง
เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏจักรของโลก บาง
ชาติก็ได้เกิดเป็นมนุษย์ บางชาติก็ได้เกิดเป็น
เทวดา เป็นพรหม ฯลฯ บางชาติพลาดพลั้ง
ทำบาป ทำอกุศลกรรมเข้า ก็ไปเกิดในทุคติภูมิ
เป็นสัตว์นรกบ้าง เปเรตบ้าง อสุรกายบ้าง
สัตว์เดรัจฉานบ้าง วนเวียนอยู่อย่างนี้จนนับภพ
นับชาติไม่ถ้วน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ได้อุปมาให้ฟังว่า ในระหว่าง
ที่เวียนว่ายตายเกิด ต้องประสบแต่ความทุกข์ ทั้งทุกข์เพราะ
พลัดพรากจากของรัก ประสบสิ่งที่ไม่ชอบใจ และยังทุกข์
เพราะเกิด แก่ เจ็บ ตาย อีกด้วย น้ำตาที่ต้องรินไหล เพราะ
ความทุกข์ของแต่ละคน หากนำมารวมกันแล้ว ยังมากกว่า
น้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ กระจกของแต่ละคน เฉพาะในชาติที่
เกิดเป็นมนุษย์ หากนำมากองรวมกันยังสูงกว่าภูเขาเสียอีก^๑

สัตว์โลกทั้งหลายต้องประสบกับความทุกข์อย่างแสน
สาหัส เพราะการเวียนเกิดเวียนตายอย่างไม่มีที่สิ้นสุดนี้
และพร้อมกับภพชาติที่ผ่านไป ก็สั่งสมความรู้และประสบ
การณ์เกี่ยวกับโลกและชีวิตไว้ชาติแล้วชาติเล่า

ในบรรดาสัตว์โลกทั้งหลายนั้น ย่อมมีสัตว์โลกผู้สั่งสม
ปัญญาามาก เมื่อประสบเหตุการณ์สะตูดใจ จึงพลันได้คิด
ว่า “ที่แท้โลกก็คือคุกใบใหญ่นี้เอง เราและสัตว์โลกต่างก็ถูก
จับขัง ให้เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในโลกนี้ไม่รู้จักจบสิ้น เราจะ

^๑ ปุคคลสูตร พระสูตรและอรรถกถาแปล สังยุตตนิกาย นินทานวรรค เล่ม ๒๖ หน้า ๕๐๙
และ ๕๒๑.

ต้องหาทางพาตัวเองออกไปจากคุณนี้ให้ได้” และผู้มีปัญญาเหล่านี้ ยังมีความกรุณาต่อสัตว์โลกอีกด้วย จึงได้ตั้งความปรารถนาว่า “หากวันใดเราแหกคุณนี้ไปได้ เราจะไม่ไปคนเดียว แต่จะชวนคนไปให้หมดโลกทีเดียว”^๑ จากนั้นก็เร่งทำความเพียรสั่งสมความดีเรื่อยไป จึงได้เนमितกนาม คือ นามตามคุณธรรมว่า พระโพธิสัตว์ แปลว่า สัตว์ผู้มุ่งการตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อการหลุดพ้นจากทุกข์

น้ำใจของพระโพธิสัตว์^๒

“หากแม้ว่าจักรวาลอันกว้างใหญ่สุดประมาณนี้ มีถ่านเพลิงร้อนสุมคุระอยู่เต็มไปหมด

หากแม้ว่าจักรวาลอันกว้างใหญ่สุดประมาณนี้ มีเปลวไฟลุกแดงเป็นพืดยาวเต็มไปหมด

หากแม้ว่าจักรวาลอันกว้างใหญ่สุดประมาณนี้ เต็มไปด้วยภูเขาเหล็กลุกเป็นไฟ โพลงอยู่ไม่รู้ดับ และพื้นภูมิภาค

^๑ นาคะประทีป (พระสารประเสริฐ), สัมภาษณ์ปาก, (พระนคร : โรงพิมพ์ ส.ธรรมภักดี, ๒๕๐๔), หน้า ๓๖-๔๐.

^๒ พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร ป.ธ. ๙), มุนีนารถที่ปณิ, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๓๙.), หน้า ๑๗.

ตามระหว่างข้าง ๆ ซอกแห่งภูเขาเหล่านั้น เต็มไปด้วยน้ำ
ทองแดงอันเดือดพลุ่ง ร้อน ละลายไหลเหลวอยู่เต็ม ผู้ใดที่มี
ใจองอาจ เพื่อจะเดินฝ่าบุกไปโดยเท้าเปล่า ๆ ไปจนสุดหิ้ง
จักรวาล ผู้นั้นแหละจึงควรที่จะปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์

ผู้ที่ปรารถนาพระพุทธานุภาพนั้น ย่อมบำเพ็ญธรรมหนัก
แน่นด้วยน้ำใจเด็ดเดี่ยว มั่นคง ไม่ว่าจะสวดยพระชาติ ถือ
กำเนิดเป็นอะไรก็ตาม ย่อมประกอบกุศลธรรมไม่ย่อหย่อน
หรือเบื่อหน่ายเลย แม้ใครจะคิดทดลองด้วยอุบายใด ๆ เพื่อ
ให้พระโพธิสัตว์เปลี่ยนใจจากการกระทำกุศลธรรม ย่อม
สำเร็จได้โดยยาก”

อธยาศัยพระโพธิสัตว์^๑

๑. เนกขัมมชฌาสัย พอใจที่จะบวช รักเพศบรรพชิต
เป็นอย่างนัก

๒. วิเวกชฌาสัย พอใจอยู่ในที่เงียบสงัดวิเวกผู้เดียว
ยิ่งนัก

^๑ พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร ป.ธ. ๙), มุนินาลทีปนี, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ดอกหญ้า, ๒๕๓๙.), หน้า ๔๕.

๓. **อโลภขณาสัย** พอใจบริจาทาน และพอใจบุคคล
ผู้ไม่โลภ ไม่ตระหนี่เป็นยิ่งนัก

๔. **อโทสขณาสัย** พอใจในความไม่โกรธ เจริญ
เมตตาแก่สัตว์ทั้งปวงยิ่งนัก

๕. **อโมหขณาสัย** พอใจในการพิจารณาสิ่งที่เป็นคุณ
และโทษ คบค้าสมาคมกับผู้ที่มีสติปัญญายิ่งนัก

๖. **นิสสรณขณาสัย** พอใจที่จะยกตนออกจากภพ
ไม่ยินดีในการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร ต้องประสงค์
พระนิพพานยิ่งนัก

ประเภทของพระโพธิสัตว์

๑. **อนิยตโพธิสัตว์** คือ พระโพธิสัตว์ที่ยังไม่ได้รับการ
พยากรณ์จากพระพุทธเจ้าองค์ก่อน จึงยังไม่แน่ว่าจะได้เป็น
พระพุทธเจ้า เป็นเพียงแต่ตั้งใจจะสร้างบารมีเพื่อเป็น
พระพุทธเจ้าเท่านั้น ถึงแม้จะมีน้ำใจเด็ดเดี่ยว บรรณามา
เป็นเวลาช้านานหลายอสงไขยแล้วก็ตาม

๒. **นิยตโพธิสัตว์** คือ พระโพธิสัตว์ที่ได้รับการ
พยากรณ์จากพระพุทธเจ้าองค์ก่อนแล้ว ย่อมเที่ยงแท้แน่นอน
ว่า จะได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งการจะได้รับพยากรณ์

จากพระพุทธเจ้านั้น ต้องประกอบด้วย **ธรรมสโมธาน ๘ ประการ^๑** ดังนี้ คือ

๑. เกิดเป็นมนุษย์
๒. เกิดเป็นเพศชาย
๓. มีอุปนิสัยแห่งพระอรหัตในชั้นธัมมทานอย่าง
แก่กล้า
๔. ได้พบพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้บำเพ็ญกุศลใหญ่
แล้วตั้งความปรารถนาเฉพาะพระพักตร์ของพระบรมศาสดา
๕. เป็นนักรบในพระพุทธศาสนา หรือภายนอก
พระพุทธศาสนา อย่างใดอย่างหนึ่ง
๖. มีคุณสมบัติ คือ อภิญญา สมาบัติ อันเชี่ยวชาญ
เกินคนธรรมดาสามัญ
๗. ได้เคยบำเพ็ญมหาบริจาต เคยเอาชีวิตเข้าแลก
กับพระโพธิญาณมาก่อน
๘. มีความรักและพอใจในพุทธภูมิเป็นกำลัง
มิได้ย่อมน้อยอุปสรรค แม้จะให้ทนอยู่ในนรกอย่างทุกข
ทรมานแสนสาหัสตลอด ๔ อสงไขย แสนมหากัป เพื่อแลก
กับพระสัมมาสัมโพธิญาณ ก็สมัครใจไม่หวาดหวั่น

^๑ สัมโมหวิโนทนี อรรถกถาพระอภิธรรมปิฎก วิภังค์ เล่ม ๗๘ หน้า ๗๐๒.

สถานที่ประชุมรวมของเหล่าพระโพธิสัตว์

ในระหว่างการทำเพ็ญบารมีของเหล่าพระโพธิสัตว์ เพื่อจะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ท่านมีที่พักระหว่างทาง อันเป็นสถานที่ประชุมรวมกัน คือ สวรรค์ชั้นดุสิต หรือ ดุสิตบุรี^๑ ซึ่งเป็นสวรรค์ชั้นที่ ๔ ในจำนวน ๖ ชั้น

โครงสร้างของสวรรค์ชั้นดุสิตนี้ มีวิมานของท้าว สันตดุสิต ซึ่งเป็นผู้ปกครองภพ อยู่ ณ ศูนย์กลางของสวรรค์ บนสวรรค์แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ เขต วนโดยรอบวิมานของ ท้าวสันตดุสิต^๒ ดังนี้

เขตที่ ๑ เป็นที่อยู่ของพระอริยเจ้า ได้แก่ พระโสดาบัน พระสกิทาคามี

เขตที่ ๒ เป็นที่อยู่ของนิยตโพธิสัตว์

เขตที่ ๓ เป็นที่อยู่ของอนิยตโพธิสัตว์

เขตที่ ๔ เป็นที่อยู่ของผู้ที่สั่งสมบุญกุศลไว้มากโดยทั่วไป และมีกำลังบุญมากพอที่จะได้อยู่บนสวรรค์ชั้นดุสิตนี้

^๑ ดุสิตบุรี เป็นคำที่ปรากฏในพระไตรปิฎกหลายแห่ง เช่น พระสูตรและอรรถกถาแปล ที่มณีกาย มหาวรรค เล่ม ๑๔ หน้า ๔๓, อังคุตตรนิกาย เอกนิบาต เล่ม ๓๒ หน้า ๒๔๗ เป็นต้น

^๒ เนื้อหาส่วนนี้เป็นพระสนะหนึ่งของโรงเรียนอนุบาลฝันในฝันวิทยา

เหตุที่สวรรค์ชั้นดุสิตเป็นที่ประชุมรวมของเหล่าพระโพธิสัตว์

สวรรค์ชั้นดุสิตมีความพิเศษ คือ เป็นที่อยู่ของเหล่าพระโพธิสัตว์ ที่จะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตจำนวนมาก และยังเป็นที่อยู่ของเหล่าเทพบุตรที่สร้างบารมีเพื่อความเป็นพระสาวก ที่จะติดตามพระโพธิสัตว์ลงมาตรัสรู้ในอนาคต ท่านเหล่านี้ล้วนตั้งความปรารถนาที่จะได้มาบังเกิดบนสวรรค์ชั้นดุสิต ทั้งที่ความจริงแล้วท่านเหล่านี้มีกำลังบุญบารมีที่สั่งสมมามาก ปรารถนาจะไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นใดก็ได้ แต่ที่ท่านเลือกสวรรค์ชั้นนี้ มีเหตุ ๓ ประการ คือ

๑. อายุทิพย์ของเทวดาบนสวรรค์ชั้นดุสิตนี้ ไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไป พอเหมาะพอดีสำหรับการเสวยทิพย์สมบัติ จากนั้นก็ต้องจุติลงมาสร้างบารมีต่อ

๒. พระโพธิสัตว์สามารถจุติลงมาเกิดได้ตามที่ใจปรารถนา หมายความว่า โดยปกติแล้วเทวดาจะมีเหตุแห่งการจุติได้หลายประการ เช่น หมดบุญ หมดอายุขัย จุติเพราะความโกรธ เป็นต้น แต่พระโพธิสัตว์ทั้งหลายในสวรรค์ชั้นดุสิตนี้ เมื่อจะจุติลงมาสร้างบารมี หรือจะมาบังเกิดเป็น

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็จะนั่งทำสมาธิแล้วอธิษฐานจิต ก็สามารถดับวูบลงมาได้ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่อยู่เหนือกฎเกณฑ์ธรรมชาติ

๓. พระโพธิสัตว์ได้สนทนาธรรมตามอัธยาศัยของเหล่าบัณฑิตทั้งหลาย เนื่องจากสวรรค์ชั้นนี้มีแต่บัณฑิต มีแต่พระโพธิสัตว์ที่มีอัธยาศัยคล้ายคลึงกัน ในการที่จะฝึกฝนตนเอง และรื้อสัตว์ชนสัตว์ไปสู่ฝั่งพระนิพพาน เมื่อมาประชุมกัน ก็จะได้สนทนาธรรมกันในเรื่องเหล่านี้ ซึ่งจะนำความปลาบปล้ำใจมาสู่ผู้ที่ได้สนทนา

พระโพธิสัตว์คุณานันทะ

การจะตรัสรู้ธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้นั้น จะต้องสั่งสมบ่มบารมีมานับภพนับชาติไม่ถ้วน แต่ละภพแต่ละชาติที่เกิดมานั้น ต้องสร้างบารมีชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ดังเช่น “ท่านคุณานันทเถระ” ผู้กอบกู้พระพุทธศาสนาในศรีลังกา ให้กลับฟื้นคืนมาอีกครั้ง การบังเกิดขึ้นของท่านนั้น เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแก่ชาวโลกทั้งมวล ชีวิตของท่านประดุจแสงสว่างที่ส่องนำทางชาวโลก ที่กำลังตกอยู่ในความมืดบอดของห้วงอวิชชา ความไม่รู้ตามความเป็นจริงของบุคคลเหล่า

นั้น จะนำไปสู่ความเสื่อมโดยที่ไม่มีผู้ได้รู้ตัวเลย แต่ด้วยดวงปัญญาอันบริสุทธิ์ ประกอบกับมหากรุณาของท่านที่มีต่อมวลมนุษย์ ความไม่รู้จักจริงเหล่านั้นจึงได้ถูกลบล้างให้มลายหายไป ดวงแก้วแห่งธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้เจิดจรัสขึ้นอีกครั้ง นำพาสันติสุขให้บังเกิดขึ้น

ท่านคุณานันทะ จึงได้ชื่อว่า เป็นผู้มั่งคั่งอุปการอย่างยิ่งต่อพระพุทธศาสนา ผลงานของท่านเป็นสิ่งที่ยากที่จะหาใครกระทำได้ เพราะเป็นสิ่งที่อยู่เหนือวิสัยของคนธรรมดาทั่วไป วิสัยของพระโพธิสัตว์เท่านั้นที่จะสามารถกระทำได้เช่นนี้ฐานะของท่านจึงมิใช่เพียงพระภิกษุธรรมดาสามัญ แต่เป็นฐานะของพระโพธิสัตว์ ที่จุติลงมาเพื่อรื้อสัตว์ชนสัตว์ นำพาสรรพชีวิตมุ่งสู่พระนิพพานโดยแท้

เนื้อหาต่อไปนี้เป็นกรกล่าวถึงความเป็นมาของพระโพธิสัตว์คุณานันทะ ที่ไม่ปรากฏในบทความ หรืองานเขียนใด ๆ เป็นอัตชีวประวัติที่เป็นสาธารณะ ไม่ทั่วไปแก่บุคคลทั้งหลาย เนื้อหาในส่วนนี้เป็นอีกทระศนะหนึ่งของโรงเรียนอนุบาลฝันในฝันวิทยา^๑ ซึ่งคุณครูไม่ใหญ่ ได้เมตตานำมาถ่ายทอดให้แก่นักเรียนทุกคน

^๑ โครงการศึกษาธรรมทางไกลผ่านดาวเทียม โดยพระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อัมมชโย)

หากอรรถกถา (Commentary Texts) หมายถึง คำอธิบายพระไตรปิฎก ซึ่งถือเป็นหลักฐานในคัมภีร์พระพุทธศาสนาชั้นที่ ๒ แล้ว คำอธิบายในทรรศนะของคุณครูไม่ใหญ่ก็ขอสมมุติให้เป็น “อรรถกถา” ซึ่งนำมาขยายความเพิ่มเติมจากส่วนที่มีอยู่ จึงขอให้เนื้อหาในส่วนนี้จัดเป็น “ภาคอรรถกถาจารย์” เพื่อเสริมความเข้าใจให้เกิดความกระจ่างมากยิ่งขึ้น

คุณครูไม่ใหญ่ได้อธิบายขยายความโดยละเอียด ถึงเรื่องราวความเป็นมาของพระโพธิสัตว์คุณานันทะ ก่อนที่จะมาบังเกิดในมนุษยโลก เป็นเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของศรีลังกาในขณะนั้น ซึ่งเมื่อได้ศึกษาถึงทรรศนะของคุณครูไม่ใหญ่แล้ว ย่อมยังผลให้เกิดความเข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดความรักในพระพุทธศาสนา เกิดแรงบันดาลใจในการที่จะปกป้องและรักษาพระพุทธศาสนา ให้ดำรงคงอยู่เป็นที่พึ่งให้แก่มวลมนุษยชาติไปตราบนานเท่านานอีกด้วย

เนื้อหาความในส่วนของโรงเรียนอนุบาลฝันในฝันวิทยามีดังต่อไปนี้

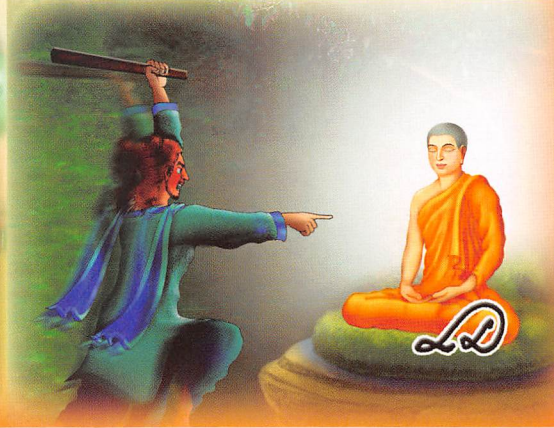
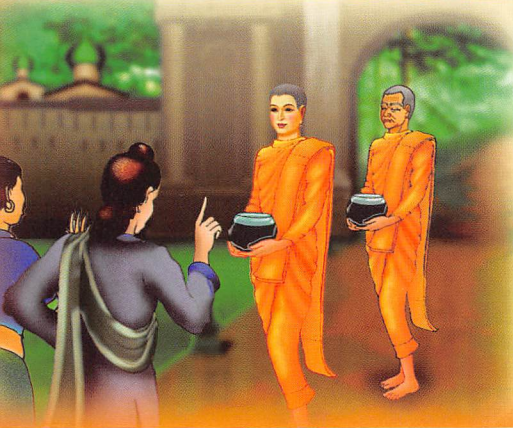

สถานการณ์พระพุทธศาสนาในศรีลังกา

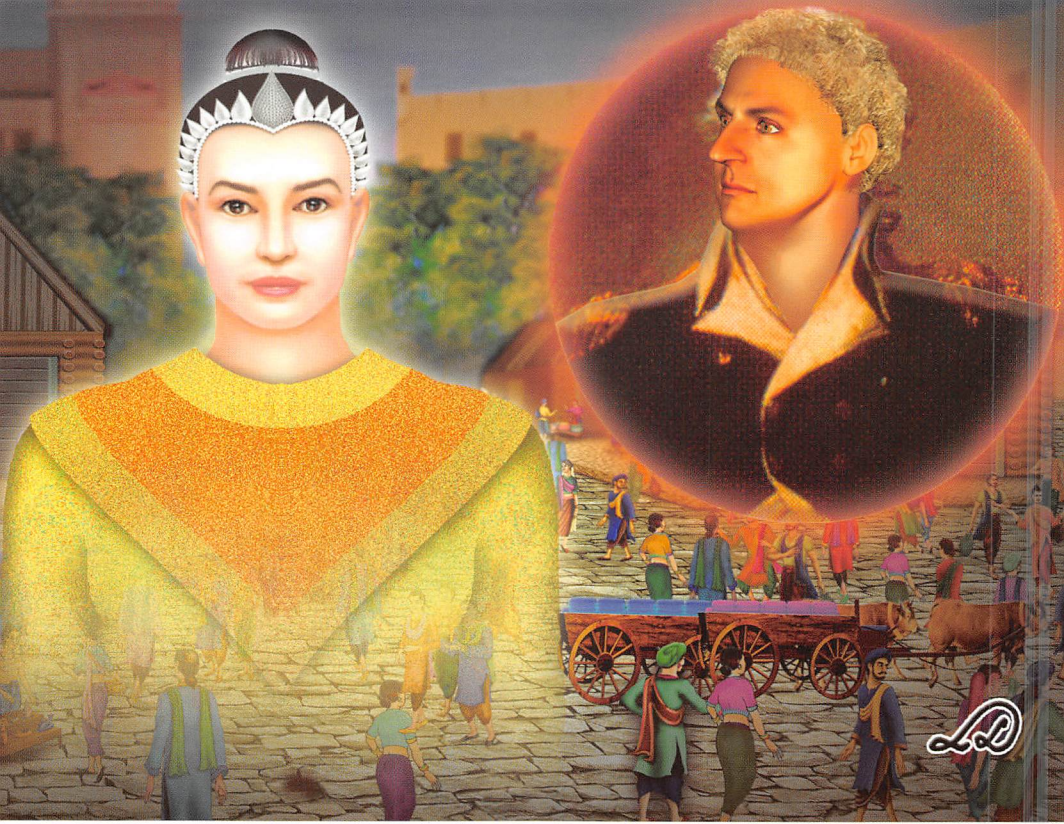
กาลครั้งหนึ่ง เมื่อร้อยกว่าปีที่แล้ว ณ ประเทศศรีลังกา ซึ่งมีภูมิประเทศเป็นเกาะ มีน้ำล้อมรอบ เป็นดินแดนที่พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาก ทั้งมนุษย์และเทวดาทั้งหลายล้วนมีความปลื้มปิติใจ ที่ได้สร้างบุญใหญ่ในดินแดนพระพุทธศาสนาแห่งนี้ และได้มีโอกาสเรียนรู้ธรรมะ ได้ฟังธรรมจากสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ต่อมาภายหลัง พระพุทธศาสนาได้อ่อนแอลงไป
 มาก เนื่องจากพุทธบริษัท ๔ ไม่ค่อยให้ความสนใจเหมือน
 ดังแต่ก่อน กลับไปให้ความสำคัญกับสิ่งอื่นมากกว่าคำสอน
 ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ถือว่าเป็น
 วิกฤติภายใน ส่วนวิกฤตินอก ก็คือ การรุกรานจากต่างชาติ
 ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมาพร้อมกับการเผยแพร่คำสอนจาก
 ศาสนิกอื่น ได้เริ่มแทรกแซงเข้ามาเรื่อย ๆ จนกระทั่งพระพุทธ
 ศาสนาอ่อนแอลงทุกขณะ

เหล่าเทวดาที่ดูแลรักษาพระพุทธศาสนาในประเทศศรีลังกา ซึ่งก็คืออดีตมนุษย์ที่เป็นพุทธศาสนิกชนเดิม ที่เมื่อละโลกไปแล้ว ส่วนหนึ่งได้มาเกิดเป็นเทวดาอยู่ ณ ถิ่นฐานบ้านเดิมของตน ได้มองเห็นเหตุการณ์ในปัจจุบัน และเหตุการณ์ในอนาคตด้วยทิพยจักขุ ถึงความที่พุทธศาสนากำลังจะสูญสิ้นไปจากดินแดนแห่งนี้ แล้วเกิดความรู้สึกว่า หากปล่อยให้สถานการณ์เป็นไปอย่างนี้ พุทธศาสนาก็คงจะย่ำแย่ ต่อไปในอนาคต บ้านเมืองจะต้องถูกปกครองโดยชาวต่างชาติที่มีความเชื่ออย่างอื่น ซึ่งจะไม่เป็นผลดีต่อชาวศรีลังกา

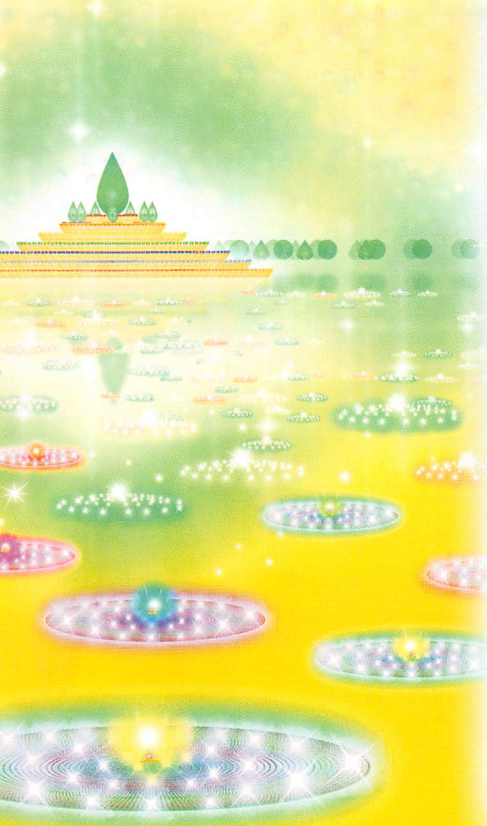
เมื่อเทวดาเหล่านั้นได้เห็นถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับพระ
พุทธศาสนา จึงได้ไปกราบทูลเรื่องนี้กับท้าวจาตุมหาราช โดย
ฝากข้อความกันไปเป็นทอด ๆ จากภุมเทวาบอกรุกขเทวา จาก
รุกขเทวาบอกอากาศเทวา อากาศเทวาชั้นไปถึงสวรรค์ชั้นจาตุ
มหาราชิกา แล้วเข้าไปรายงานท้าวจาตุมหาราช ซึ่งท่านเป็น
พุทธศาสนิกชน ให้ทราบถึงเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา
ในเกาะศรีลังกา

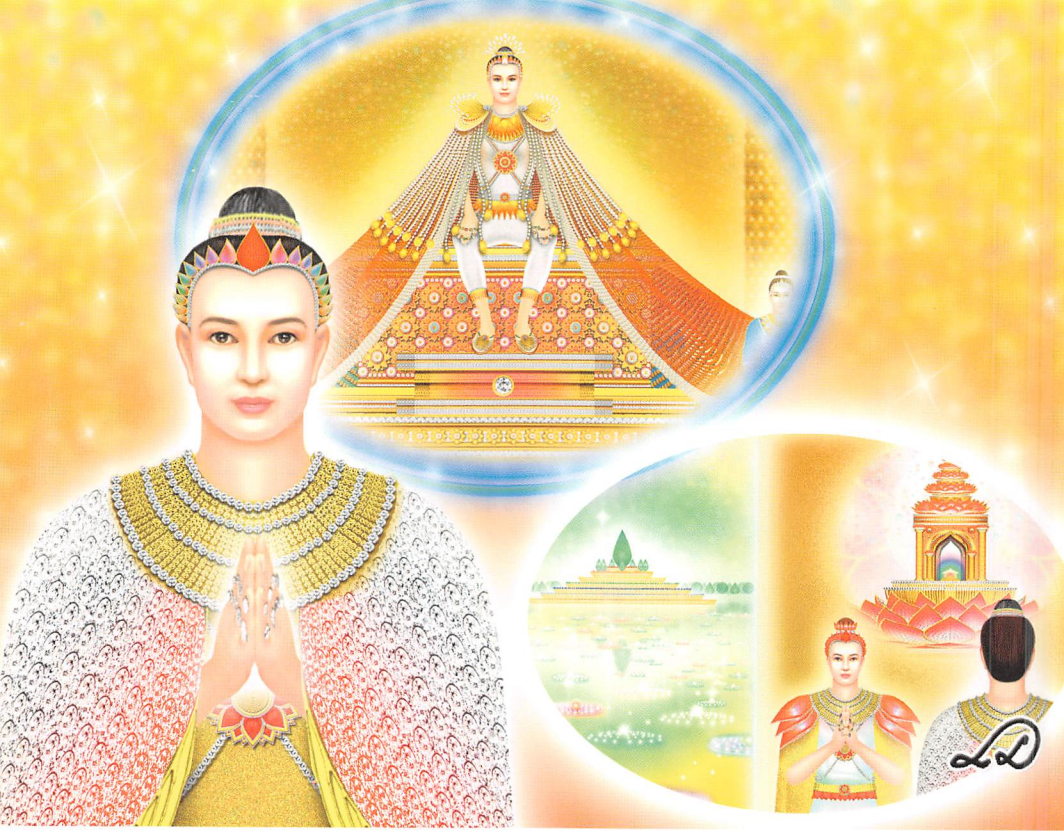
ท้าวจาทุมหาราชเมื่อรับทราบแล้ว ก็ได้นำเรื่องราวทั้งหมดเข้าสู่เทวสภาคม บณสวรค์ชั้นดาวดึงส์ เทวสภาคมเป็นที่ชุมนุมของชาวสวรค์ ซึ่งจะมาประชุมพร้อมกันในวันพระที่ประชุมได้หารือกันถึงสถานการณ์ของพระพุทธศาสนาในประเทศไทยศรีลังกาที่กำลังจะย่ำแย่ และหาวิธีการแก้ไขว่า ควรจะทำอย่างไรกันดี ในที่สุดจึงได้ข้อสรุปว่า เราจะต้องไปอาราธนาพระโพธิสัตว์เทวบุตร ให้ลงมาบังเกิดในเมืองมนุษย์ เพื่อที่จะแก้ไขเหตุการณ์ในครั้งนี้

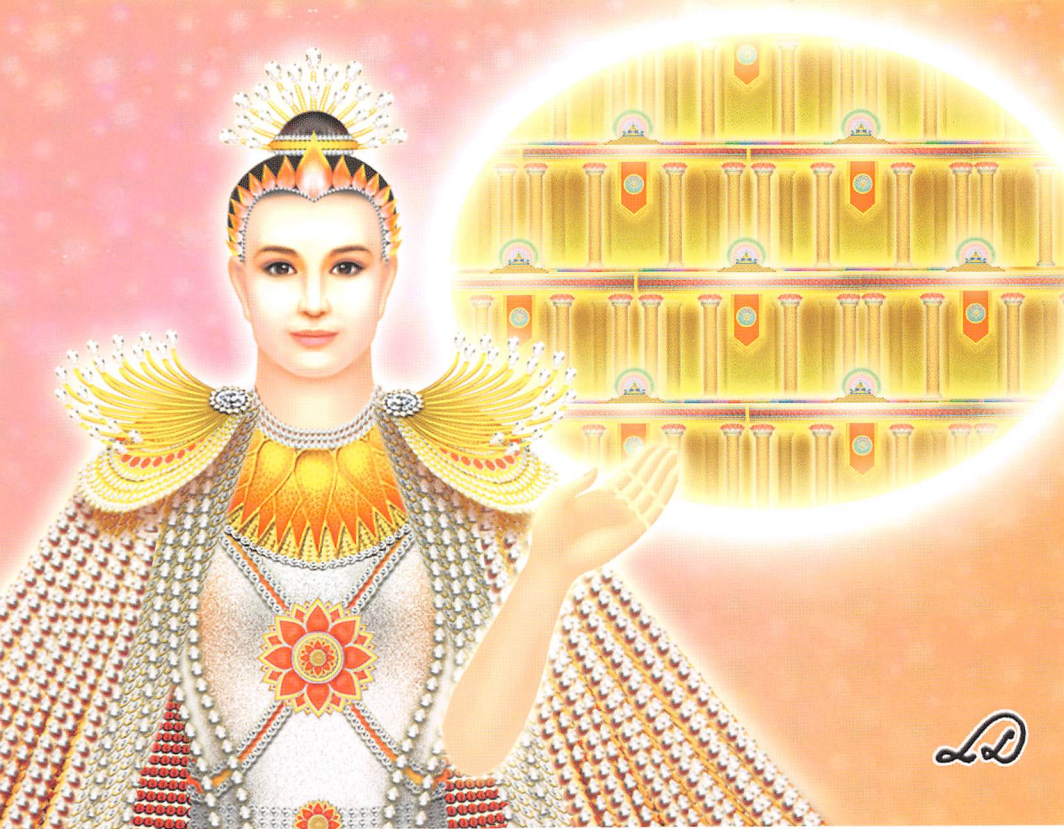
ท้าวสักกเทวราชรับมติในที่ประชุมแล้ว จึงคอยวันเวลา
ที่จะมีเทวดาจากสวรรค์ชั้นดุสิต ลงมากราบไหว้พระธาตุ
จุฬามณี จนกระทั่งวันหนึ่ง เทวดาจากสวรรค์ชั้นดุสิตก็ลงมา
บูชาพระธาตุจุฬามณี ท้าวสักกเทวราชเห็นเช่นนั้นก็ทราบได้
ทันที เนื่องจากมีความคุ้นเคยอยู่แล้วว่า เทวดาที่มีรัศมีกาย
สว่างเพียงนี้ ควรจะเป็นเทวดาที่อยู่บนสวรรค์ชั้นใด จึงฝาก
ข้อความแก่เทวดาองค์นั้น ไปถึงท้าวสันตดุสิต ซึ่งเป็นผู้
ปกครองภพสวรรค์ชั้นดุสิต

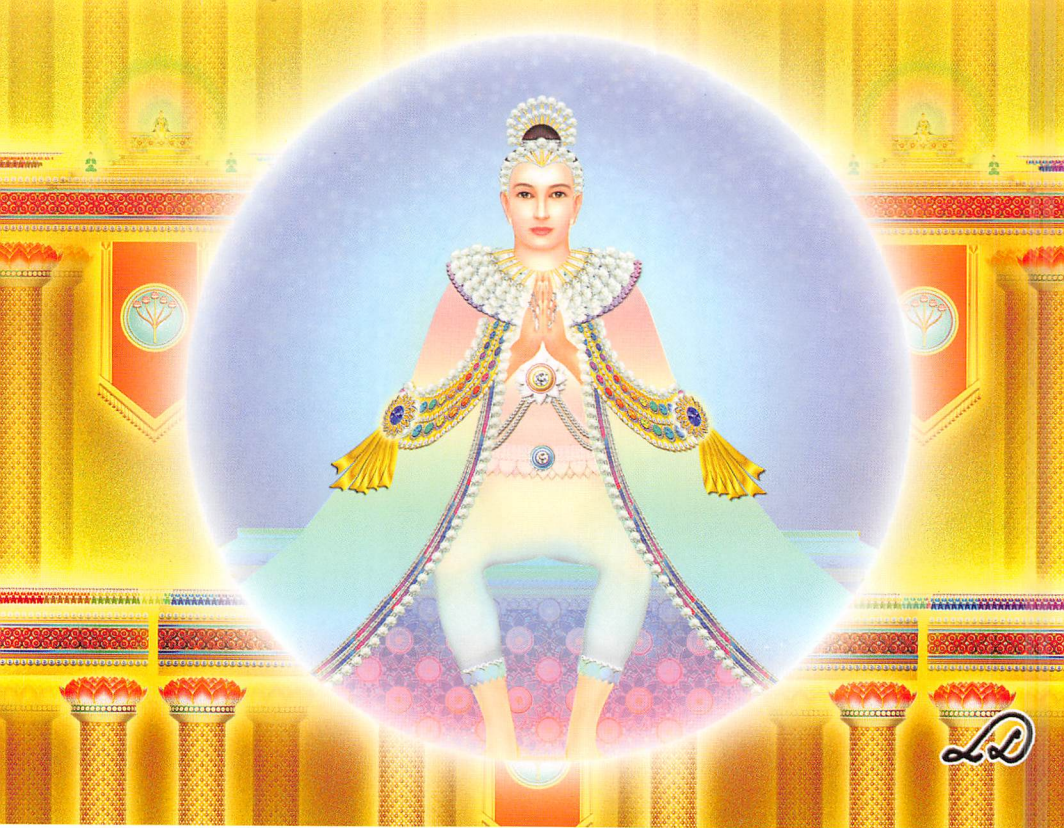
เทพบุตรที่รับฝากข้อความ ก็รับนำความนั้นไปกราบ
ทูลให้ท้าวสันตดุสิตรับทราบทันที เหตุที่ต้องเป็นสวรรค์ชั้นดุสิต
ทั้ง ๆ ที่สวรรค์มีถึง ๖ ชั้น ก็เพราะสวรรค์ชั้นนี้เป็นที่
ชุมนุมของพระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลาย โดยเฉพาะนิยตโพธิสัตว์
ผู้ปรารถนาจะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตกาลภาย
ภาคเบื้องหน้า

ทำวสันตดุสิตเมื่อทราบแล้ว ก็เรียกประชุมเทวสมาคม
ในกรณีพิเศษ โดยมีหัวข้อการประชุม คือ เรื่องราวที่รับฝาก
มาจากทำวสักกเทวราชถึงความเป็นไปของพระพุทธศาสนา
ในศรีลังกา ที่ประชุมได้หารือกันว่า ในเทวสมาคมชั้นดุสิตบุรี
นี้ เทพบุตรองค์ใดจะรับอาสาลงไปภูวักฤตในครั้งนี้ การ
ประชุมเพื่อเฟ้นหาผู้รับอาสาเช่นนี้ ถือเป็นเรื่องปกติของ
สวรรค์ชั้นดุสิต ชั้นบรมโพธิสัตว์

ในครั้งนั้น มีเทวบุตรองค์หนึ่งรับอาสา ท่านพนมมือ
ขึ้น หันไปทางท้าวสันตดุสิต แล้วจรดใจไปถึงท่านประธาน
ที่ประชุม รัศมีกายของเทวบุตรองค์นั้นได้สว่างวาบ ๆ ขึ้นมา
ทำให้สายตาของชาวสวรรค์มองไปที่เทวบุตรองค์นี้ ท่านเป็น
นียตโพธิสัตว์ ผู้ปรารถนาจะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ประภทปัญญากุญชรเจ้า สมบูรณ์ไปด้วยดวงปัญญา มี
รัศมีสว่างไสว มีวิมานที่สวยงาม ใส่เป็นแก้ว แตกต่างจาก

วิมานทองของเทวบุตรอื่น เหตุที่วิมานใสก็เพราะว่า ท่านสร้าง
บารมีมามาก

วิมานของท่านอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ โดยถือเอา
เขาพระสุเมรุเป็นเกณฑ์ คือ อยู่ทางทิศใต้ ค่อนไปทาง
ตะวันตกเล็กน้อย อยู่ในทิศเดียวกันกับชมพูทวีป ซึ่งเป็นทิศ
ที่นิยตโพธิสัตว์อยู่

ขณะที่ท่านเปล่งวาทะรับอาสา เสียงของท่านจะดังไป
ทั่วถึงหมดทั้งเทวสมาคม เหล่าเทวดาทั้งหมดต่างก็ประคอง

อัญชลี แล้วอนุโมทนาสาธุการลั่นเทวสภา จากนั้นท่านก็กลับไปยังวิมานของท่านเพื่อไปทำสมาธิ พอสมาธิถึงจุด ๆ หนึ่งก็อธิษฐานจิตเพื่อจุดลงมาเกิดที่เกาะศรีลังกาตัวเอง เทวบุตรองค์นี้ก็คือ คุณานันทะ ภิกษุ วีรบุรุษแห่งกองทัพธรรม ผู้กอบกู้พระพุทธศาสนาในศรีลังกา ท่านสร้างบารมีโดยเอาชีวิตเป็นเดิมพัน เมื่อท่านปฏิบัติภารกิจเสร็จเรียบร้อยแล้ว กวาดล้างเสี้ยนหนามของพระพุทธศาสนา ให้หมดจากแผ่นดินศรีลังกาไปแล้ว ถึงเวลาท่านก็เดินทางออกจากกายมนุษย์ มีบิรवारันเกิดจากบุญของท่านมารอรับเป็นจำนวนมาก รวมทั้งเทวดาทั้งหลายที่ไม่ใช่

ประเทศศรีลังกา

บริวารอีกด้วย มารับท่านกลับไปยังวิมานแก้วในดุสิตบุรีด้วย
ความปลื้มปิติเบิกบาน

ขณะนี้ท่านกำลังนั่งระลึกรู้ถึงผลบุญที่ได้กระทำไว้ด้วย
ใจที่ปลื้มปิติ ท่านนั่งห้อยเท้าข้างหนึ่งอย่างเพลิน ๆ สบาย ๆ
อยู่บนรัตนบัลลังก์ตรงกลางวิมาน ท่ามกลางหมู่บริวาร และ
เมื่อท่านรู้ว่า ได้มีการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องราวของท่านในเมือง
มนุษย์ ท่านก็มีใจอนุโมทนาชื่นชมยินดีกับบุคคลเหล่านั้นด้วย
ทุกครั้ง

บรรณานุกรม

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระสูตรและอรรถกถาแปล เล่มที่ ๑๓, ๒๖,
พระวินัยปิฎก เล่มที่ ๖, พระอภิธรรมปิฎก เล่มที่ ๗๘. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

พระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร ป.ธ. ๙). มุณีนาถที่ปณี. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๓๙.

พระเทพวิสุทธิกวี (พิจิตร จิตวณฺโณ ป.ธ. ๙). ๘ วัน ในศรีลังกา.
กรุงเทพฯ : สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙, ราชบัณฑิต). คำวัด.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลี้ยงช้าง, ๒๕๔๘.

นาคะประทีป (พระสารประเสริฐ). สัมภารวินายก. พระนคร : โรงพิมพ์
ส.ธรรมภักดี, ๒๕๐๔.

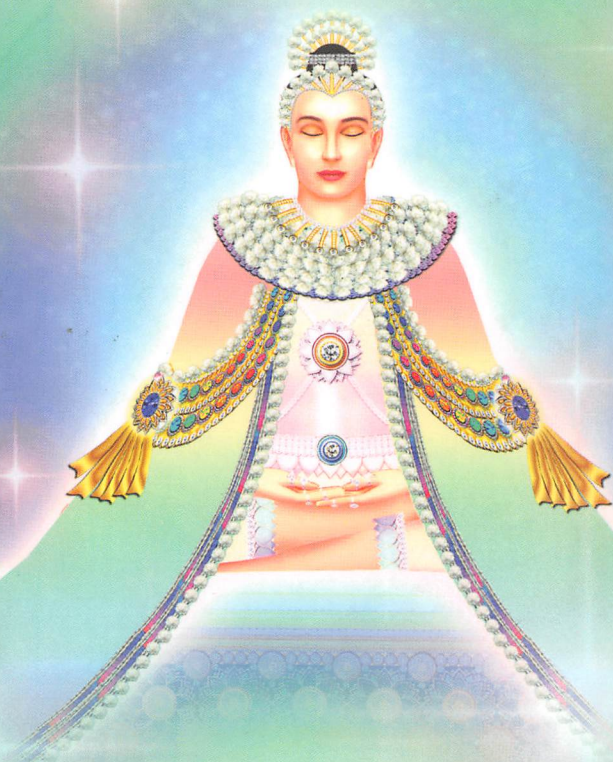
ปิยนถ (นิโครธา) บุณนาค. ประวัติศาสตร์และอารยธรรมของศรีลังกา
สมัยโบราณถึงก่อนสมัยอาณานิคม และความสัมพันธ์ทาง
วัฒนธรรมระหว่างศรีลังกากับไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

เสรี วุฒิธรรมวงศ์. ศึกประลองปัญญาพุทธ-คริสต์. ๒๕๔๓.

เอดวาร์ด เปเรรา บันทีก. พันเอก (พิเศษ) นวม สงวนทรัพย์ แปล.
บันทีกการไต่สวนที่ เรื่องพุทธศาสนากับศาสนาคริสต์เถียน.
กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

ท่ามกลางเทวสมาคมของดุสิตบุรี

เทวบุตรองค์หนึ่ง

ผู้ปรารถนาพุทธภูมิ

รับอาสาเพื่อกอบกู้พระพุทธศาสนาในศรีลังกา

ท่านคือ

พระโพธิสัตว์คุณานันทะ

๒๒